Üksiknummer 5 kop.

Kõigi maade töölised, ühinege!

„ЭДАЗИ“ ежедн. орган эстонск. секций Ц. К. Р. К. П. и Сев.-Западн. ::: Бюро Ц. К. Р. К. П. :::
W.K.P.keskk. ja Põhja-Lääne büroo Eesti sekt. häälekandja.
Ленинград, Фонтанка 27. Awatud kella 10—7.
Telefonid: Toimetus — 533-86, trükikoda — 171-41.

Edasi

Kuulutuste ja tellimiste hinnad

Kuulutamine		Tellimine	
esimesel lhk.	3 r. kul.	Ühinades	1 rbl.
viimasel „	1 „ „	aasta — 11 rbl.	
keskmistel „	6 „ „	6 kuu — 50 kop.,	
k.-har. asut.	20 k. „	aasta — 5 rbl. 50 kop.	

E. Kirjast. Ühisuse liikmetele ja kollekt. tellides 15% odavam.

Nr. 14 (2214) Laupäeval, 17. jaanuaril 1925 8. aastakäik

Saksa walitsuse arwataw koosseis.

Pääministriks Luther.

Berliinist, 15. jaan. Arwatakse, et Marxi walitsuse rahaminister Luther seab kokku uue walitsuse järgmistest isikutest: wälisasjade ministriks — Stresemann, sisеasjade minister — rahwuslane Schiele, tööminister, keskerakonnaliige — Brauns. Kõik nad läheksid walitsusesse kui oma erakonna esitajad. Tegewateks ministriteks lähewad walitsusesse rahwuslased — Neuhaus ja Kanitz. Toidu ja teede ministeeriumide pääle pole weel ministrite kandidaate leitud. Kohtu ja okkupeeritud oblastite ministriks saab keskerakondlane — Schollen, rahaministriks Baieri rahwaerakondlane — Semini, posti ja telegraafi ministriks — rahwaerakondlane — Stingel, sõjawäe ministriks jääks demokraat Hessler. Demokraatlik ajakirjandus kõneleb, et Lutheri walitsus toetub parempoolsete erakondade pääle, kusjuures rahwuslastel otsustaw ülekaal on.

Berliinis organiseeritakse kompartei poolt ülisuur meeleawaldus.

Berliinist, 15 jaan. Berliini kompartei ja komnoorsoo organisatsioonid kutsuwad üles töörahwast meeleawaldusele amnestia nõudmiseks türmis waewlewatele töölistele. Meeleawaldus korraldatakse 18. jaanuaril.

15, 16. ja 17. jaanuaril korraldatakse kõigis Berliini raioonides Rosa Luxemburgi ja Karl Liebknechti mälestusõhtud. 21. jaanuaril wiiakse aga läbi rahwuswaheline miiting Lenini mälestamiseks.

Rahwuswahelised wõlad.

Prantsusmaa ettepanek.

Pariisist, 15. jaan. Havasi agentuur teatab: Omas kirjas Churchillile 10. jaan. Prantsuse rahaminister Clemantel awaldas Prantsuse walitsuse tahtmist, asuda kindlalt otsekohesele rahandusküsimuste lahendamisele, pääle häälestegewate ja sõjatagajärgede kustutamise küsimuste. Kirjas näidatakse, et Prantsusmaa on nõus uuesti läbi waatama rahwuswahelisi liitlaste wõlge.

Kirja pääle wastates 18. jaanuaril, Churchill terwitab Prantsusmaa algatust selle küsimuse lahendamises ja awaldab lootust, et Inglise walitsus wastab Clemanteli kirja pääle nii, et Prantsusmaalel wõimalus annab esile tuua omad lõpulikud ettepanekud.

Pääle liitlaste rahanduskonwerentsi.

Enneaegne rõõm.

Pariisist, 15. jaan. Rahwuslik ajakirjandus wälja arwatud, kogu Prantsusmaa ajakirjandus waldab rõõmu rahwuswahelise rahanduse konwerentsi tagajärgede üle. Ajalehtede enamus terwitab „liitlaste ühise wäerinna uuesti loomist“ ja näitab, et see tingimata sunnib Saksamaad tõsiselt järele mõtlema endise poliitika jatkamise üle.

Kas hakkab jälle wana laul?

Pariisist 15. jaan. „Humanitele“ teatatakse Londonist, et Jugo-Slaawia ja Bulgaaria walitsuse wahel on kirjutatud salaleping Wrangeli sõjawäe organisеerimise küsimuses S. R. W. Liidule kallaletungimise tihil.

Dollari liit naelaga.

New-Yorgist, 15. jaan. Inglise panga esitajad, kes hiljuti Ameerikasse tulid, sõidawad täna Londoni tagasi.

Läbirääkimisi peeti äärmises saladuses ja nendes puudutati Inglise naela (rahaühikuse) tõstmise küsimust kulla tasapinnale ja ka Inglise-Ameerika rahanduse kawa küsimusi, et ära hoida wõistlust Euroopa finanseerimises Inglismaa ja Ameerika poolt.

S. R. W. Liidu laewastik Bizertas.

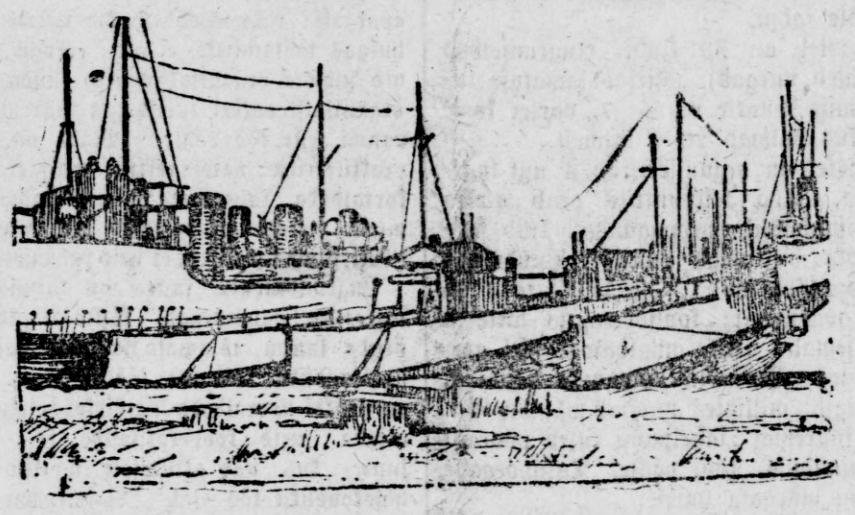

Krimmi ewakueerimise ajal wiis Wrangel minema Wene Mustamere laewastiku, mis praegu Bizertas wiibib. Uhenduses S. R. W Liidu tunnistamisega Prantsusmaa poolt, tõsteti küsimus üles Bizertas olewa Mustamere laewastiku üleandmisest nõukogudõimule. Detsembri lõpul jõudis Bizertasse nõukogude tehniline kommisjon, kes asus laewade järelwaatusele. Kommisjon ühes Prantsuse ohwitseridega kaalus järele ka laewade parandamise wõimalusi.

S. R. W. Liidu tunnistamine Ameerika poolt on lähedal.

Hughes tagandati ametist S. R. W. Liidu küsimuse pärast.

New-Yorgist, 15. jaan. Washingtoni sõnumisaatjad seletawad, et senaator Bora seisukoht S. R. W. Liidu küsimuses oli tähtsaks teguriks Hughesi tagandamisel ja tõendab, et S. R. W. Liidu tunnistamine lähedal on.

Isegi parempoolsed annawad järele.

New-Yorgist, 15. jaan. Isegi wanameelsete lehed hakkawad tõendama S. R. W. Liidu tunnistamise tarwisust.

Ajalehl „Tribune“ teatab, et nüüd wõib S. R. W. Liidu tunnistamise pääle enam optimistlikult waadata, ja kinnitab, et S. R. W. Liit peab täitma neid tingimisi, mida Hughes üles seadis.

Kokkuleppelased on wihased.

New-Yorgist, 15. jaan. Ameerika tööföderatsiooni esimees Green waikib edasi S. R. W. Liidu tunnistamise asjus.

Tema asetäitja Wull, Gompersi lähem sabarakk, awaldas aga täna teadaande föderatsiooni juhtiwate ringide nimel tunnistamise wastu, milles awaldab lootust, et president Coolidge oma endist seisukohta ei muuda.

Puuwilla kuningad sattusid ärewusse.

New-Yorgist, 15. jaan. Teate saamisel, et nõukogude walitsus keelab puuwilla sissewedu Ameerikast ilma ametliku tunnistuseta, et puuwill on puhas häwitajate külgehakkawusest, seletab kaubandusse ja põllumajanduse departement, et sarnaste tunnistuste wäljaandmine on wõimata ja et see on lihtsalt Ameerika puuwilla sisseweo keeld Nõukogude Liitu.

Läbirääkimised Afganistaani-Nõukogude kaubalepingu asjus.

Kabulist, 15. jaan. 13. jaan. algasid Kabulis läbirääkimised Afganistaani-Nõukogude kaubalepingu asjus. Awades istangut, seletas Afganistaani kaubanduse minister, et Afganistaani walitsus soowib seda lepingut teha ja kriipsutas alla lepingu tähtsust mõlemate maade majanduslikku lähenemise aial.

Omas wastuses ütles S. R. W. Liidu esitaja sm. Stark, et olaliselt truu omas sõprusses Ida rahwastega, püüab nõukogwalitsus juba ammu kindlustada mitte ükski poliitilisi, waid ka majanduslikke wahekordi Afganistaaniga. Tehtaw leping peab rajama majanduslikku aluse mõlemate riikide sõbralikkudele wahekordadele.

Torm Inglismaal.

Londonist, 15. jaan. Eilsel wastu 15. jaanuari möllas Inglismaal suur torm. Suurelt said kannatada Firimaa ja Shotimaa kaldamaad. On lõhutud telegraafi ja telefoni liinid, paljudelt majadelt on katused ära wiidud. Firimaa sadamad on täis warjuotsiwatest laewadest.

Manöörid Indias.

Londonist, 15. jaan. Delhis algasid sõjawäe manöörid. Manööritest wõtab osa Inglise sõjawägede ülemjuhataja lord Raulinson, samuti ka Jaapani ja Afganistaani wägede esitajad.

Heinrich Bogdõhan.

Tokiost, 15. jaan. Arapõgenenud Hiina bogdõhan wõttis omale nime Heinrich-Pu-Ji. Selle nime all kawatseb ta Euroopasse elama asuda.

Kommunistide arreteerimised Warssawis.

Warssawist, 15. jaan. Wiimastel päewadel arreteeriti hulk kommuniste. Arreteerimised on ühenduses kommunistide plaaniga wastata tööliste üldise protestiga maapäewa kommunistliku saadiku Lanzuzki arreteerimise pääle.

Eitawad.

Helsingist, 15. jaan. Uhenduses ülesкerkinud teatega, et Balti riigid on Prantsusmaa ees esinenud märgukirjaga, S. R. W. Liidu walitsusele Wrangli laewastiku tagasiandmise kohta, kirjutab ajaleht „Uusi Suomi“, et tema poolt ettewõetud järelpärimise pääle wälisasjade ministeeriumist on selgunud, et Soowemaa pole alla kirjutanud mingile märgukirjale ja et Soome walitsus ei tea sellest asjast mitte midagi.

Timukate Eestist.

Sõjawäe ladule kallaletungimine Walgas.

Walga linn sõjawäe poolt sisse piiratud.

Teisipäewal, 13. jtp. on Walgas jõdalinnas olewa sõjawäe riideladu juures tulewahetus tekkinud tunnimehe ja kellegi tundmata kallaletkippuja wahel.

Lasksja on tulnud linna serwas olewast Purakülast, tõmmanud ladu juures olewa aia maha ja lasknud tunnimehe pääle 3 pauku, mille pääle tunnimees 9 pauguga wastanud, mis aga nähtawasti märki ei ole tabanud, sest kallaletkippujal on korda läinud põgeneda.

Pääle selle on politsei poolt linn kohe kõwa walwe alla wõetud, wõsel piiratud linn sõjawäe poolt sisse, kuid siiski ei ole korda läinud kallaletungijat tabada.

Peremees tuleb sulaseid ülewaatama.

Tallinnast, 16. jaan. Homme peab Eestimaale jõudma Ameerika parlamendi esimehe abi James Hopp, kes reisu Balti riikidesse selleks on ette wõtnud, et tutwuneda nende poliitilise seisukorraga ja eluwõimatustega.

Pärnu „tööstus“.

Pärnu „tööstus“ kujutab enesest waremeid. Omal ajal, kui riigi rahakraanid lahti olid, ehitasid mitmed nupukad ettewõtjad ka siia mõned „wabrikud“. Nii tekkis M. Jaaksoni, Sepp'a j. t. saeweski „Lennuk“. See ettewõte töötas ainult niikaua, kui riigilt laenu sai. Kui laenukraanid kinni keerati, müüdi kõik palgi, laudade ja isegi saepuru tagawarad maha ja nüüd — „wabrik“ seisab.

Samasugune lugu on ka Sindi tellisкiwi wabrikuga. See on isegi sarnases seisukorras, et puudub katuski!

Ka Lauseni lauawabrik, mis 1919—20 a. riigile töötas, seisab.

Kõik need rusud olewat nüüd wõlgade katteks walitsuse kätte langenud. Hinnatud olewat nad 400.000 kuldrubla pääle, kuid tegelikult olewat wäärtus 4—5 korda wähem.

Lähemal ajal tulewat walitsuses kaalumisele, mis selle seiswa „tööstusega“ õige pääle hakata.

Diksoni kohtuasjast.

Pariisist, 15. jaan. Pariisi kohtute edasilaebtuste osakonnas waadati läbi Krassini elu kallale kippuja Maria Diksoni kohtuasi, keda süüdistatse ainult ilma lubata sõjariista kandmises.

Kohtus pidas Dikson end ülewal, wäga segaselt wastates küsimustele, nõudes silmapilkset wabastamist jne. Lõpuks nõudis, et teda kohe saadetaks üle piiri wäljamaale. Süüdistataja palus kinnitada kohtuotsust, kuid kohus suurendas karistust ja mõistis Diksoni kuueks nädalaks arresti.

Seadusele wastuhakkamise eest.

Londonist, 15. jaan. Reuter teatab Melbournest (Austraalia), et Merki laewameeskond, 34 inimest, arreteeriti kuritahtliselt seadusele wastuhakkamises. Laewa kapten mõisteti kaheks nädalaks türmi.

Doirneni streigi järelpärimine.

Pariisist, 15. jaan. Prantsuse parlamenti sisseantud Doirneni streigi järelpärimise küsimuse harutamine kutsus esile maruliseд kokkupõrked parem- ja pahempoolsete parteide wahel. Istang katkestati.

Kommunistide arreteerimised Wilnos.

Warssawist, 14. jaan. Wilnos arreteeriti 28 kommunistliku organisatsiooni liiget.

Helsingi konwerentsi puhul.

16. jaanuaril algab Helsingis Poola, Soome, Eesti ja Läti wälisasjade ministrite järjekordne konwerents. Konwerentsi tähtsamaks päewakorra punktiks on wahekorra küsimus Nõukogude Liiduga ja Balti riikide liidu loomine. Nõukogude Liidu ühiskonna huwi selle naabririikide wäliskomissaride järjekordse kooswiibimise wastu Helsingis on arusaadaw, kui silmas pidada, et eelseisew konwerents on kindlasti seotud nõukoguwastase bloki loomisega Euroopas ja konwerents peab määrama ära Balti riikide seisukorra selles küsimuses. Paremaks tunnistuseks, et eelseisew konwerents kannab erilist iseloomu, kui seda on harilikult Balti riikide ministrite nõupidamised, näitab see närwiline askeldus, mis walitseb neis riikides. On kõige ootamatumad ühe maa tähsate riigitegelaste nõupidamised teise maa päälinnas ettekäände all, et korraldatakse õhtuid raske maapagulase elu mälestamiseks. Ajakirjandus pasundab wäljamaa poliitikategelaste ühe deklaratsiooni teise järele Balti riikide kohta. Lehed toowad teateid. Eesti wälisministri Pusta, Läti wälisministri Meierowitzi, Leedu Berliini saadiku Sidzikowski ja Poola wälisministri Skrzynski wäljaastumisest. Igaühe nende seletuste järele on eelseisew Helsingi konwerents kuidagi seotud Nõukogude Liidu wastase ühendusega. Eriti awalikult ja iseloomulikult seletas isand Skrzynski, et wiimased sündmused Balkanitel ja Balti riikides on põhjuseks nende riikide ühinemisele, mis asuwad enamluse hädaohu all.

Balti liidu loomise katse, Poola osawõttel, nurjaminek 1922 a., selle järele kui Soomemaa loobus Warssawi kokkuleppe kinnitamisest, ei eksita nähtawasti Poola diplomaati, kes kõige rohkem näib hoolt kandma Balti riikide liidu loomiseks.

Kui Balti riikide loomise ajalugu järele nurida, siis wõib kindlasti ütelda, et see mõte ei ole kerkinnd üles Balti riikide eneste poolt ja ei ole ka sihialuseks nende wälispoliitikale. Ikka on selle idee taga peidetud mõni juhtiw Lääne-Euroopa riik. Omal ajal tõstis selle küsimuse üles Saksamaa ja püüdis lüüa ääreriikide (Randstaat) liitu, sellega nagu waheseina tehes S. N. W. Liidu ja Lääne-Euroopa wahel.

Clemenceau ja Poincare walitsuse ajal toetasid seda ideed Prantsuse diplomaadid, püüdes sinna hulka tõmmata ka Rumeenia ja Poolamaa. See oli Poincare leppimata poliitika ajal S. N. W. Liidu suhtes, kes püüdis Balti riikide liitu luua ja seda S. N. W. Liidu wastu tarwitada.

Nüüd wanameelse walitsuse wõimule pääsemise ajal wõetakse Inglismaal see idee uuesti poliitilisest kolikambrist wälja ja elustatakse Baldwini walitsuse mõjul.

See näitab kõik selgesti, et Balti riikide liidu loomise plaan on sihitud täielt Nõukogude Liidu wastu, eriti kuna sellesse weel Poolamaa on seotud.

Kuid selle plaani teostamine ei ole sugugi nii kerge, sest, et selle pääosawõtjate, Poola ja Soomemaa, poliitilised sihid on õieti lahkuminewad. Eelpool tähendatud Warssawi kokkuleppe nurjominek 1922 aastal näitab selgesti mõlemate tulewaste liitlaste sisemisi wastolusid. Ka on Soome wahekord Nõukogude Liiduga hoopis teine kui Poolamaal.

Waatamata üksikutest wahejuhtumistest, mis mõlemate poolte rahulolemisel lõpeb, on wahekord Soomemaa ja S. N. W. Liidu wahel tähtsalt paranenud. Rida majanduslikke küsimusi on lahendatud. Lõpulisel on korraldatud laewasõidu küsimus Neewa pääl, raudteede asjus on kokku lepitud, samuti ka posti-telegraafi küsimuses, siis weel metsaparwetamise, sealakaubawedajate, kalapüügi j. m. küsimuses. Kokkulepe nendes küsimustes andis konkreetseid tagajärgi, mis ennast jaatawast küljest tunda annab mõlemate riikide majanduslikus elus.

Sootuks teine on meie wahekord Poolamaaga. Waatamata sellest, et warsti täiub neli aastat Riia rahulepingust, waatamata sellest, et Nõukogude Liit mitmel korral katset on teinud korraldada majanduslikke küsimusi oma naabriga, ei ole Poola walitsus siiski mingisugust soowi awaldanud meile läheneda. Nähtawasti on poliitilistel motiiwidel ülekaal majanduslikkude üle Poola wälispoliitikas ja selle tagajärjeks on see, et weel seni ei ole ellu wiidud posti-telegraafi konwentsioon, mis 1923 aastal tehtud.

Nii on tulewasel liidul, mis Inglise diplomaadi sõnade järele Helsingis sündima peab, juba idanemisel oma suured wastolud, millede kõrwaldamine õige suuri raskusi nõuab.

Kuid mis ka ei sünniks, Nõukogude Liit näeb selgesti temale waenulist liitu, milles kõrgete diplomaatide arwates Balti riikide ühendus Poolaga suurt osa peab mängima. Balti riikide liit peab olema tööriistaks wõõrastele wõimudele nõukodude walitsuse wastu.

Praegu on raske ette näha kõiki neid häwitawaid tagajärgi Balti riikidele, mis toob enesega kaasa see wõõraste käsutuste järele mängimine. Kellegile ei ole see saladuseks, et rahulise koostöötamise tagajärjed Nõukogude Liiduga teewad wälja õige suure summa nende riiklikus eelarwes. Endise seisukorra rikkumine awaldab ennast muidugi kõige päält sellel alal, kuid ka kõigi tüliküsimuste lahendamine S. N. W. Liidu ja nimetud riikide wahel saab selle tõttu tuntawalt pikendatud ja läheb tarwis uusi tähtaegu häänaabri wahekorra loomiseks. Häänaabri wahekorra loomine on aga hädatarwiline küsimus, sest ainult ühise loowa tööga, aga mitte Balti riikide meile waenulise liitu tõmbamisega, lahendatakse wastastikune wahekord Balti riikide ja S. N. W. Liidu wahel. Wastastikuse hää wahekorra loomine peaks aga meie arwates seisma nii S. N. W. Liidu kui ka Balti riikide huwides. N.

Leningradi kubermangu W. K. P. rahwuswähemuste aktiiwsete tegelaste nõupidamine

(Järg).

Sl. Anwelt poliitharidusliikust tööst.

Haridusliik tasapind oli asunikkudel, kes Wenemaale waremini sisserändasid kõrgem, kuid nüüd on nad tuntawalt maha jäänud. Kohalikud elanikud ei awalda mingisugust initsiatiiwi poliitharidusliku töö alal. Poliit-haridusliikude asutuste wõrk, wõrreldes minewaaastaga, wähenes 100% Sarnane arwuline wähenemine ei toonud aga tööle tahju.

Eestlastel on 33 klubi (lugemisetoad ja punased nurgad). Kirjaoskamatuse likwideerimise punkte on — 7, partei koole — 8, kus õpiwad 2000 inimest.

Lätlastel on organiseeritud 4 uut lugemisetuba. Töö keskpunktiks peab olema põllumajanduslik propaganda, kuid selle töö jaoks on wähe punkte. Puuduwad agronoomilised jõud. Osa sellest tööst on antud wastawate kooliõpetajate kätte ja energilisemad neist awaldawad sel alal initsiatiiwi. Pahasti töötawad näite- ja lauluringid, millistes puudub wastaw sisu. Kõige suuremat tähelpanu tuleb pöörata põllumajanduse töö pääle. Talupoegade keskel on märgata huwi.

Poliitkirjaoskuse likwideerimine on tööliste puuduse tõttu ainult paberil. Põllumajanduse kultuuri tõstmiseks wiidi labi hoogtöö Soome tehnikumi juures.

Kunsti töö ala seisab wastawate tööliste puuduse ja aineliste tingimuste tõttu. Kehaliste kultuuri töö areneb.

Walitakse kommisjon praktiliste küsimuste wäljatöötamiseks, kuhu lähewad Anwelt, Wink ja Paju.

Sm. Rammus tööst noorsoo hulgas.

Kuni 10. kubermangu W. L. K. N. U. konwerentsini ei olnud peaaegu mingisugust juhtimist maa noorte töös. Pääle kongressi muutus olukord paremuse poole. Tööd juhitakse läbi kreisi ja raiooni komiteede.

Sm. Rammus esineb nõupidamisel organisatsiooniliste põhilausetega, mida paragrahwide järele ette loeb.

„Kõik ühingu üldorganisatsioonid on seni wähe tähelpanu pööranud töö pääle rahwuswähemuste noorsoo hulkades.

Noorte pioneeride rühmade organiseerimiseks olid ka takistused, sest sarnaseid on wõimalik organiseerida ainult sääl, kus kohtadel olemas W. L. K. N. U. ringid. Wiimasel tuleb pioneeride tööd otsekohe juhtida. Puudub kirjandus. Tööd maal tehtakse, kuid see töö sündis senini ilma mingisuguse kindla plaanita.

Algawad elawad läbirääkimised, kus toonitatakse, et töö noorte hulgas on peaaegu surnud punktil seisnud, on puudunud wastaw juhatus, ja töö arwelpidamine, samuti on töötakistajaks olnud ka wastawate jõudude puudus.

Töö naisterahwaste keskel, sl. Kertula.

Töö on üldiselt nõrk olnud. Meil eraldi aparaati rahwuswähemuste naisterahwaste hulgas töötamiseks ei ole. Kogu töö sünnib üldiste organisatsioonide kaudu. Partei organisatsioonidel tuleks aga suuremat rõhku panna selle töö pääle. Maal on tarwilik praktiseerida naisasadikute wäljaeraldamist, korraldada talunaiste päiwi. Rahwuswähemuste naiste juure tuleb minna ettewaatlikult, silmas pidades, et neis rahwuslik tunne.

Lugemistubade juure on tarwilik organiseerida naisnurgad, käsitööringid, ning nende kaudu tõmmata naisterahwaid üldise ühiskondliku kultuuri tööde juure. Tarwis on eraldi korraldada naistekoosolekuid, kinnitada neid kooperatiiwide jt. asutuste juure, kus nad aktiiwselt wõiksid töötada ühiskondliku töö alal. Naistepäewadel on tarwis koosolekutel sarnased küsimused päwakorda wõtta, mis naisterahwaid enam huwitawad ja ligitõmbawad, on tarwilik korraldada loenguid: terwishoiust, majapidamisest jne. Ühiselt läbi wiia ajalehtede lugemisi. Seinalehtedes on soowitaw awada naiste nurk. Klubi töödesse, kus suuremalt osalt töötawad mecsterahwad, tuleb tõmmata aktiiwsele tööle tütarlapsi.

Mitmesuguste agithoogtööde läbiwiimistel tuleb naisterahwaid tõmmata agithoogtööde läbiwiimise kommisjonidesse.

Töö edukaks juhtimiseks peab olema kindel arwepidamine. Nii näit.: W. K. P. ja W. L. K. N. Ü. kollektiiwides tulewad kõik naiseltsilised arwele wõtta, tuleb arwele wõtta nende osawõttu poliitringidest, klubitöödest, kooperatiiwi juhatusteşt, põllumajanduse ringidest. Palju kirjasaatjaid jne. Sarnase töö arwepidamise tagajärjel on wõimalik ära näha, kuidas töötawad naisterahwad, ning see wõimaldab töö juhtimist edaspidi.

Pääle aruannete wõtab nõupidamine wastu resolutsioonid.

Pääle töö teeb sm. Tamm kokkuwõtte nõupidamise tööst ja soowib kõigile energiat, et järgmine kord kokkutulles wõiksime näha oma tehtud töö tagajärgi.

Lõpuks kõlab wägew ühine „Internatsionaal".

Leri.

Nõukogude maalt.

Nafta saaduste wäljawedu.

Nafta sündikaat kirjutas Bakust saadud teadetel alla Londonis lepingule $12^1/_2$ miljoni puuda mahuuti müümiseks.

Kesk-elektrijaam Noworossiiskis.

Tahetakse linnas ehitada kesk-elektrijaama. Selleks loodakse osaühisus. Ehituse tagajärjel sulutakse kõik praegu töötawad wäikesed elektrijaamad. Ehitusetööd läheksid maksma 1.700.000 rubla.

Amnestia Kirgiisi naisterahwastele.

Ulewenemaaline kesttäidesaatew komitee kinnitas Kirgiisi wabariigi kesktäidesaatwa komitee otsuse, et anda naisterahwastele amnestia, neljandal Kalõmi (pruudi wäljaostmine) kaotamise aastapäewal. Kõik naisterahwad, kes Kirgiisi wabariigi kohtute poolt kuni 1. jaan. 1925 a. sunnitöödele on mõistetud, ehk wangi mitte üle 3 aasta, wabastatakse karistusest.

Uus nafta purtskaew.

Bakust teatatakse, et Balahani nafta puurkaew nr. 1 algas purtskamist.

Wiätka tulitikud Mongoolias.

Wjätka kaubanduse osakond müüs Mongooliasse esimese saadetuse proowi tuletikusid.

Sm. Tshitsherin ja Rakowski Jean Herbette juures.

Tunaeila käisid wälisasjade kommissar sm. Tshitsherin ja S. N. W. Liidu Londoni saadik sm. Rakowski Prantsusmaa erakorralise saadiku Jean Herbette juures ning pidasid wiimasega pikema jutuajamise.

Pensioonid rahwakooliõpetajatele.

Liidu rahwakommissaride nõukogu wõttis wastu W. S F. N. W. rahwakommissaride nõukogu kawa kooliõpetajate pensiooni kohta, ning kohustas sellekohast erikommisjoni kiirelt wastawaid parandusi läbi wiima ja sm. Rõkowile allakirjutamiseks ette panna.

Sm. Mühsam tänab töörahwast toetuse eest.

Baieri (Saksamaa) türmist wabastatud sm. Erich Mühsam saatis Wjätka töörahwale ja punasewäelastele (wiimsed on Baieri türmide Mopri hoolekandjad) tänukirja selle ainelise ja waimlise toetuse eest, mis nad ülesnäitasid temale wangis olemisel.

Uus saatkond Mongoolias.

Irkutskist teatatakse, et Uljasutnes (Mongoolias) awati esimest korda pääle ainuwalitsuse kukutamist S. N. W. Liidu saatkond. Konsul, sm. Bubnowski wõeti pidulikult wastu Mongoolia wõimude ja rahwa poolt.

Ühuühendus Afganistani ja Hiina wahel.

Wene-Ida kaubapalati juures olnud erilisel nõupidamisel tõsteti üles küsimus woodustada õhuühendus Termes—Kabuli (Afgaanistan) ja Pischnek—Alma—Ata—Dsharlendi — Horgos — Kuldsha (Hiina) wahel.

Usbeki keeles.

1. jaan. wiidi Usbekistanis kohalik walitsuse aparaat üle emakeelde. Kõik raamatud, aruandmised ja kirjawahetus toimetatakse Usbeki keeles. Teatud juhtumistel tarwitatakse ainult wenekeelde tõlkimist.

Turkestaani wabariigi likwideerimine.

Taschkendist teatatakse, et ühenduses Kesk-Aasia wabariikide piiride kindlaks määramisega likwideeritakse Turkestani wabariigi asutused. Likwideerimise kommisjon lõpetas oma töö. Poolikud asjaajamised anti üle Usbeki rewolutsiooni komiteele.

Streik kullakaewandustes.

Tomskist teatatakse, Birikuli kullakaewandustes, mis on ühe eraettewõtja käes rendil, kuulutati wälja tööliste poolt Itaalia streik. Põhjuseks on peremeeste katse allasuruda tööpalku. Uksmeelsuse näitamiseks jätsid töö seisma ka ümberkaudsed talupojad, kes kaewandusse puid wedasid. Nelja päewa pärast oli ettewõtja sunnitud alla andma. Selle aja jooksul organiseerisid töölised oma elu ülewalpidamiseks puhkepäiwiku, mille sissetulek läks kooperatiiwi asutamiseks.

Suure tehase käimapanek.

Seitse aastat tegewuseta seisnud Harkowi suur end. Birkenheimi sawi ümbertöötamise tehas pannakse käima. Tehases töötas enne sõda umbes 1000 inimest.

Uus kiwisõe wäljatöötuse masin.

Luganskist teatatakse, et Dolshanski kaewandustes, sõekaewaja sm. Simonow leidis üles uue konstruktsiooniga kiwisõe wäljatöötuse masina. Masina hää omadus seisab tema kerguses (8 naela endise 3 puuda asemel) ja sissesõeade lihtsuses. Masina abil wõib kiwisõelatte kerge waewaga tükkideks lõigata. Selle tõttu kergendab masin kiwisõe saamist.

Niisama leidis sm. Simonow labida, mis korraga edasi annab 40 puuda kiwisütt. Päewane labida tööwiljakus on 5000 puuda. Simonowi ülesleidust tarwitatakse eduga kaewanduste töös.

Leningrad — Euroopa ja Aasia keskside koht.

1924 aastal Leningradi peatelegraafi walitsus andis edasi Daani telegraafi kontori kaabeli kaudu 5 miljoni telegrammi mitmest Euroopa riigist mitmele poole Aasiasse ja Ameerikasse. Kõige rohkem anti telegramme edasi Prantsusmaalt, Inglismaalt ja Saksamaalt.

„Punase sõjawäe" silla jaluleseadmine.

Kohaliku weoasjanduse osakond sõlmis riigi masinaehituse tehasega lepingu „Punase sõjawäe" silla jaluleseadmiseks Pihkwas. Silla lasid õhku Judenitshi walgekaardlikud röövsalgad.

Trotskismi alused ja leninism.

J. Palwadre. (Järg).

Lenin kirjatöös «*Kooperatsioonist*» kirjutab:

«Tegelikult on kõikide suurwalmistuse abinõude pääl riigiwõim, riigiwõim on tööliste käes, proletariaadi liit paljumiljoniliste wä keste ja pisikeste talupoegadega on olemas, tööliste juhtimine talupoegade jne. suhtes on kindlustatud, — kas see ei ole kõik, mis selleks tarwis, et kooperatsioonist. mida meie enne sõimasime, kui kaubitsemist, mida meie ka umpi ajajärgul samuti teeme, kas see ei ole kõik, mis tingimata tarwilik sotsialistliku ühiskonna loomiseks. See ei ole weel mitte sotsialisliku ühiskonna loomine, waid see on kõik, mis tingimata tarwilik ja küllalt selleks.»

Leninismi järele oleme asunud sotsialistliku ühiskonna ülesehitusele ning läheme selles sihis edasi waatamata selle pääle, kas Euroopas on sotsialistlik rewolutsioon ehk ei.

Kui nüüd küsida, mis wahe on trotskismi ja leninismi wahel, siis wõime julgelt ütelda, et trotskism eitab sotsialistliku ja üldse rewolutsiooni wõimalust üksikus maas, kuna leninism ütleb, et see wõimalik on. Kui trotskism ütleb Wenemaa kohta, et siin sotsialistliku e ülesehitusele wõimata on asuda ilma Euroopa rewolutsioonita, siis leninism wastab, et meie oleme juba selle juure asunud ning teeme edusamme. Trotskismi järele oleks üldse rewolutsioon Wenemaal wõimata, aga ta on.

Trotskism sai ainult üks kord oma teooriat Wene rewolutsiooni praktikas tarwitada ja seegi kord õige õnnetult. See on, Bresti rahutegemise ajal. Bresti rahuküsimuses tuli nähtawale kolm seisukohta: 1) «pahempoolsed» kommunistid, kes nõudsid rewolutsioonilist sõda kõige ilma imperialismi wastu; 2) trotskistid — «ei sõda ega rahu», leninistid — rahu.

Mis tähendab siin trotskismi — «*ei sõda ega rahu?*» See tähendab sedasama, mis «pahempoolsete» kommunistide omagi — «rewolutsioonilist sõda» ehk pahemal korral passiiwset waatlemist: *las' tulla, mis tuleb,* küll Lääne-Euroopa rewolutsioon meid päästab, sest ilma Lääne-Euroopa rewolutsioonita Wene rewolutsioon nii-kui-nii kängub.

Trotski ütles: «Euroopa ja Ameerika proletaarne rewolutsioon puhkeb lahti päew warem ehk hiljem ja toob päästmise mitte üksi Ukrainale, Poola-, Leedu-, Kuura- ja Soomemaadele, waid kogu kannatawale inim-oole...» («Oktoobrist Brestini»).

Trotski Brestis ei teinud rahu Saksa imperialismiga, waid täitis oma loosungi: «ei sõda ega rahu», ning demobiliseeris juba isedemobiliseeriwat sõjawäge. Selle järeldusena Saksa imperialism wõttis Riia, Eestimaa, Pihkwa, aitas Soome walgekaardil walitsuse juure tulla ning ähwardas Peterburi. Ainult leninistliku keskkomitee otsusel tehti wiimaks rahu, et alles hoida Wene rewolutsiooni. Wene rewolutsioon jäi wõitjaks ning Lääne-Euroopa kui ka Ameerika sotsialistlikud rewolutsioonid tänapäewani pole tulnud abiks, ei ole päästnud ei Poolat. Leedut, Eestit ega Soomet, ainult Wene rewolutsioon päästis Ukraina.

Trotskismi teooria tegelik teostus oleks tähendanud Wene rewolutsiooni hukkumist ehk paremal korral wasturewolutsioolise kodanliku wõitu. Oktoobrit tol korral järele ei oleks jäänud. Üldse algul tarwitades trotskismi teooriat, ei oleks Wene rewolutsiooni üldse olla wõinud, sest trotskismi järele Wene rewolutsiooni «ees seisis tagurline Euroopa, seljataga wasturewolutsioon» ning ainult «Lääne-Euroopa proletariaadi sotsialistlik riiklik jõud» oleks Wene rewolutsiooni läbiminekut wõinud aidata. Et Lääne-Euroopa proletariaat weel praegu 1925 aasta algul wõimu juures ei ole, siis loomulikult ei oleks wõinud ka Wene rewolutsiooni olla.

C) Kas ajalooline arenemine õigustas trotskismi permanentse rewolutsiooni ehk leninismi teooriat?

Lenin tähendab: «Proletariaadi ja talupoegade koalitsioon teostus kümned ja saja korrad õige mitmekesistes wärwides, waatamata selle pääle, ilma ühegi tugewa talupoegade parteita...»

«Mispärast läheb elu kümned aastat Trotski ilusast teooriast mööda?»

Proletariaadi ja talupoegade koalitsiooni teostus, kas tööliste ja soldatite saadikute nõukogu kaudu, raudteelaste streigi komitee kaudu ehk talupoegade saadikute nõukogu kaudu. 1905 a. oli talupoegade ühisus, 1906 aastal tööerakond jne.

Proletariaadi ja talupoegade ühise tegewuse eraldas elu ise wälja, waatamata selle pääle, kas seda keegi soowis ehk ei.

1905 a. töölised ja talupojad kirjutasid alla ühisele manifestile, mis üles kutsus maksusid mitte maksma, pankadest raha wälja wõtma jne.

1906 a. pääle 1. riigiwolikogu laialisaatmist awaldati kolm üleskutset wastuhakkamisele: 1-ne sõjawäe ja merewäele, 2-ne talupoegadele ja 3-s kogu rahwale.

Esimesele üleskutsele kirjutasid alla riigiwolikogu sotsiaal - demokraatlik fraktsioon ja tööerakond (tööliste ja talupoegade esitajad). Teisele üleskutsele kirjutasid alla W. S.-D. T. Partei keskkomitee, sots.-rewolutsionäärid, ülewenemaaline talupoegade ühisus, ülemaaline raudteelaste ja õpetajate ühisused. Kolmanda üleskutse all pääle eelpoo'toodud allkirjade oli weel Poola sotsialistliku partei ja Bundi allkirjad.

Kas need üleskutsed ei ole ühine proletariaadi ja talupoegade ning wäikekodanluse tegewus tsarismi ja kodanluse wastu? Kas see ei ole tunnuseks tööliste ja talupoegade diktatuurist?

1907 ja 1908 a. 2. ning 3. riigiwolikogus tööliste ja talupoegade esitused tihtigi hääletasid ühiselt. See oli ajajärk, kus wõitlus läks liberaalide ja tööliste wahel talupoegade pärast. Kodanlus Stolõpini läbi hakkas toetama külakulakaid, et sellega talupojahulkasid kahjutaks teha rewolutsioonilisel wõitlusel, kuid Stolõpini reform ei suutnud siiski kodanlusele abiwäge anda ning talupojad jäid endiselt töölisklassi liitlasteks.

1917 aasta weebruari rewolutsioon. Tekkisid tööliste, sodatite ning talupoegade saadikute nõukogud. Kogu töölist-klass ja talupoegade mass on nende nõukogude seljataga. Ainukene jõud on nõukogud. Ilma nõukogulise wõimuta ei ole midagi. Mis nõukogud tahawad, seda tehakse. Kas see ei olegi *tööliste ja talupoegade demokraatlik diktatuur?* See ta on. Ajutine walitsus ehk kodanlik diktatuur sai püsida ainult niipalju, kuipalju nõukogud toetasid, kuipalju nõukogud seda hääks arwasid. Nõukogud jagasid *wabatahtlikult* oma diktatuuri kodanluse diktatuuriga.

Kus on siin trotskismi tööliste diktatuur Wene rewolutsioonis. kus on siin sotsialistlik rewolutsioon? See on ju leninismi poolt ettenähtud demokraatlik rewolutsioon, mis teostas *tööliste ja talupoegade diktatuuri nõukogude näol,* kuid missugune diktatuur wõimu wabatahtlikult jagas kodanliku diktatuuriga.

Oktoobrirewolutsioon. Kas see ei ole töölisteklassi poolt ühes kehwtalupojaga kodanliku rewolutsiooni lõpuline läbiwiimine ning üleminek sotsialistlikule rewolutsioonile. Sotsialistlik rewolutsioon oli alganud ning proletariaadi liitlaseks ka seekord on kehw talupoeg, see hobuseta ja ühehobusega majapidaja, kuid puudub Lääne-Euroopa proletariaadi sotsialistliku riigi jõu toetus. Kas siin ei ole *tööliste diktatuuri* teostus liidus kehwtalupojaga.

Trotskismi poolt ettenähtud wasturewolutsiooniline talupoeg muutub differentseerimise tagajärjel töölisteklassi liitlaseks sotsialistlikus rewolutsioonis ning ettenähtud Lääne-Euroopa tööliste riiklik toetus jääb ära. Kas siis oktoobris teostus trotskismi ehk leninismi teooria? Siin lahkuminekut ega kahtlust olla ei wõi. Teostus leninismi teooria täiel määral: *tööliste diktatuur liidus kehwtalupoegadega ning ilma Lääne-Euroopa tööliste riikliku toetuseta.*

Sõjawäelise kommunismi ajajärk. Trotskism, nähes Lääne-Euroopa rewolutsiooni ning kartes «wasturewolutsioonilist» talupoega, peksab ise wasturewolutsiooni talupoegadega ja töölistega. Punane armee — on ju sõjaline liit tööliste ja talupoegade wahel. Et maa kodanlust ohjestada, nagu seda leninism ette nägi — luuakse waestekomiteed külakehwikutest, kes aitawad teostada tööliste diktatuuri.

Uue majanduspoliitika ajajärk. Trotskism tahab ka siin suurtööstuse diktatuuri teostada ehk diktatuuri kogu talupoegade üle, kuid leninism läheb siin tööliste ja talupoegade liiduga weel kaugemale. Sotsialistliku majapidamise ülesehitusele tõmmatakse mitte ainult kehwik kui proletariaadi liitlane, waid ka «kesktalupoeg» wõetakse liitu. Weel kord näitas ajalookäik leninismi teooria elulikkust ning trotskismi kõlbmatust. Weel kord kriipsutas ajalookäik alla trotskismi fraaselikkust, elutust ning absurdsust.

Kui nüüd sotsialistliku rewolu siooni kaheksandal eluaastal küsida, kas trotskism ehk leninism, siis peame alla kriipsutama, et trotskismi puhttöölisliku rewolutsiooni jõudu ilma teiste kihtide abita ei näe meie kuskil, waid otse selle wastu sotsialistlik rewolutsioon weel enam nõuab sidet tööliste ja talupoegade wahel, weel tugewamini nõuab sotsialistlik rewolutsioon liituda maa kehwikutega. See on ju leninism.

Kas Lääne-Euroopa töölisklass kaheksandal sotsialistliku rewolutsiooni eluaastal on snutnud sotsialistlikku riiklikku abi meile anda? Otse wastuoksa: Wenemaa rewolutsioon on annud, annab abi Lääne töölisteklassile ning Wene sotsialistliku rewolutsiooni sünnitatud Nõukogude Liit on Lääne-Euroopa ja kogu ilma rewolutsiooni lähtekohaks ja toetuspunktiks. Kas see ei ole leninism?

Kas Lääne-Euroopa rewolutsioonilise liikumise mahasurumiseks ja Saksamaa okkupeerimiseks ei ole tarwitatud nende riikide poolt «wärwilisi» talupoegi, kas asumaad ei etenda siin oma osa rewolutsioonikäigus? Kas Lääne-Euroopa töölisteklass saab rewolutsiooni otsustada iseseiswalt, kui ta ei liitu asumaade ning oma talupoegadega. Juba *Marx* ütles: «Ükski rahwas ei saa wabaks, kes teisi rõhub — kurnab.» Lääne-Euroopa proletariaadi rewolutsioon on tihedalt seotud asumaade rewolutsiooniga. See on ju ka leninism

Trotskism nägi ja näeb, et Wenemaa ei saa asuda sotsialistliku majapidamise ülesehitusele ilma Euroopa rewolutsioonita. Euroopa rewolutsiooni ei oie, aga Nõukogude Liit püsib ja muutub aast-aastalt tugewamaks. Mitte üksi ei ole meie ainult asunud sotsialistlikule majanduslikule ülesehitusele, waid meie majandus kõweneb aast-aastalt. Meie teeme juba edusamme. Ka see on leninism.

(Järgneb.)

Eestlased S. N. W. Liidus.

Leningrad.

Rahwapidusid ettewalmistawa kommisjoni koosolek

peeti ära neljapäewal, 15. jkp. Aruandega seniše töö kohta esines sm. Teiter, tähendades, et laulupidu kommisjon on seni oma istangutel otsustanud kõige päält, et tänawu juwel ei tule mitte laulupidusid, waid rahwapidusid toime panna, töötati wälja eeskätt laulude nimestik, mida rahwapidudel ette kanda wõiks ning asuti täieliku programmi wäljatöötamisele. Laulude programm on walmis, näitemängude küsimust ei ole seni suudetud weel lahendada. Edasi otsustas kommisjon rahwapidu läbi wiia: 1) Strugi-Krasnajas, 2) Kiferinos, 3) Oudowa kr. Soowitaw oleks, et ka maa jõud rahwapidul esineksid.

Sm. Wink Oudowast: Oudowa kr. on paremaks rahwapidu läbiwiimiseks Oudowa linn, kus kena suweteaater kohase aiaga.

Läbirääkimistes otsustati: rahwapidu läbiwiimiseks tuleb kohtadele saata täielik programm ühes seletustega 15. weebruariks.

Rahwapidu alamkommisjoni liikmetel kohtadel tuleb keskkohta teatada, millal ühes ehk teises kohas oleks otstarbekohane pidu läbiwiimise aeg.

On soowitaw, et klubid rahwapidul oma klubi, ringide jne. tegewust diagrammidega walgustaksid. Leri.

Meeletuletuseks.

Homme, puhkepäewal, 18. jaan. on wiimane tähtaeg Haridusmaja teaatri poolt korraldatud häälepanemise kursusele sisseкirjutamiseks, edaspidi ei wõeta enam wastu uusi osawõtjaid, sest see takistaks kursuse tööd. Kõik meie näitelawa tegelased ja oraatorid wajawad seda kursust ja see on andeksandmata ülekohus enese wastu, selleşt kursuseşt eemale jääda. Sarto.

Leningradi kub.

Wanast tuleb lahti ütelda.

(Domkino asundus, Tompi kr.)

Pühakiri ja samogonn käiwad käsikäes.

Suurem hulk domkinlasteşt käiwad ikka oma wana rada, ega ei suuda selleşt kuidagi ära loobuda, seepääle waatamata, et kõik see on kahjulik.

Pühakiri ja samogonn käiwad neil käsikäes.

Jõulu esimesel pühal oli tublisti rahwast kiriku juure kokku tulnud, kõik tões ja waimus jumalat paluma. Selleks, et palwed ja ohked ärdamalt wälja tuleks, oli mõni patune omale enne tubli kilgi pähe wõtnud. Ja kui papile ka omad wiimased kopikad kõik oled ära ohwerdanud, siis hõiskab ta kantslişt suure häälega: „Poeg, ju patud on sulle andeks antud". Tasem ütleb ta aga: Too teine kord rohkem, siis kordan jälle sedasama.

Tehtakse aga kooli hääks korjanduşt, siis on kõik „waesed" ja koolimaja ei ole kuidagi wõimalik korda seadida.

Domkinlased, et teie lastel hää tulewik oleks, seadige kool kõige esimeşe plaani pääle. Pange ühiselt oma jõud kokku, siis näete, et see teil nii wäga raske polegi, nagu ta alguses näitab olewat.

Wõru.

Liigub ja ei liigu.

(Simiititsa asund., Kingisepa kr.).

Meie klubile andsid jõulud ja uusaasta terwe rea pidusid õige mitmesuguseid sisuliselt ja wormiliselt. Wiimane läks isegi paljale tantsule üle. Muu seas korraldasid linna õppurid ühes maa noortega sidemeõhtu, mis kaunis hästi wälja kukkus.

Paa sõna ringidest. Näitering on ikka sama Simiititsa näitering, les kardab grimmi näole tõmmata ja ei suuda enese korralikku kodukorda jalule seada. Teine asi on spordiring. Punktipäälsemaid ja tublimaid poisse Simiitsas polegi. Muusikaring magab magusat „suwiöö und". Lauluring töötab, edeneb. Tal oleks ainult rohkem tähelpanu pöörata noortele laulajatele ning ajakohasele repertuaarile. Seks tuleb noote muretseda.

Klubil, eriti aga kirjandusringil tuleks raamatukogule erilişt rõhku panna, wäljarookida wana kõnts ja puru ja uut kraami muretseda. Lugemislaud ses suhtes on edenenud Kirjandussõprade ring (kuulujutu järele on ta olemas) peaks enesest walima alalise kirjasaatja „Edasile", kes igaşt tähtsamaşt sündmuseşt lühidalt ja asjaliselt on kohustatud ajalehte informeerima. Poliitring ja õhtukool ei sure ega ela, õigemini liigwad küll, — ja ei liigu siiski.

Majandusmehed löowad ägedaid jonnilahinguid wana weski pärast, piima wastuwõtu koha pärast jne. Isegi asunduse

elektofitseerimine kerkis päewakorda, mida aga tagurlased oma sopa ja hirwitusega sumbutasid.

Ootame teateid klubi juhatuse ümberwalimise tulemustest.

Linnalane.

Aeg oleks körwale jätta.

(Saaritsast Tompi kr.).

Jõulude ajal korraldas Saaritsa punane nurk Leningradi õpilaste toetusel piduõhtu kooli toetamiseks.

Astuti wälja ka kõnedega, kus kutsuti üles loobuma wanaaegsest jäänusest — jõulude pühitsemisest.

Kõnelejaid takistasid isikud, kes olid jõulusid pühitsenud samogonniga.

Loodame, et saaritslased järgmisteks jõuludeks panewad rohkem rõhku hariduse pääle ja jätawad kõrwale nii samogonni kui ka wanaja jäänuste mälestamise.

Päältwaataja.

Jõulupuu asemel — kõneõhtu.

(Masnikowast, Luuga kr.).

Esimesel jõulupühal, 25. dets. oli meil kõneõhtu, kus Leningradist siia ilmunud õpilased astusid üles kõnedega jõulude tekkimisest ja rahwuswahelisest seisukorrast. Kõned olid arusaadawad ja huwitawad.

Mõned asunikud olid „elurõõmu“ wõtnud, mis koosolekut segas.

Ats-Mats.

Pihkwa kub.

Kuidas meie uut aastat wastu wõtsime.

(Kiri Toropetsist).

Pühitseme ühiselt pühasid.

Paar päewa enne uut aastat kutsusid paljud endi tuttawaid wana kombe järele „uueks aastaks“ „külla“. Kohalik Eesti klubi astus sarnastele indiwiduaalsetele kutsetele wastu ja selle asemele kutsus ta oma liikmeid ning teisi elanikke klubisse „uut aastat“ ühiselt wastu wõtma.

Wanaaasta õhtul oli klubis lauluharjutus. Lauljad, nagu näha, ilmusid patikestega. Toodi wett, pandi määratu theemasin hõõgama jne. Arusaadaw, taheti ühist söömingut toimetada, sest elanikkudel olid leiwakotid kaasas.

Klubi töö oli wilja kannud. Sarnaseid pakimehi ilmus palju ja wiimaks oli rahwast pääle 50. Lauluharjutus muudeti ettekandeks.

Pääle laule asuti lauda. Sm. K. Radik kõneles uue aasta, jõulu ja teiste pühade tekkimisest jne. Sellele järgnesid rahwamängud j. m. lõbustused. Kell 12 tiriti „näärisikk“ sisse, kes mõne mehele nii nalja tegi, et wiimane silmapisarates naerma pidi.

Koosolijad lahkusid „õhtult“ hää muljega. Otsustati edaspidi alati pühasid ja tähtpäewi ühiselt pühitseda.

Maha „lõbustused kodukoldes“. Olgu terwitatud ühised „õhtud“.

Algus.

Sammume ka meie!

(Karadoki asundus, Toropetsi kr.).

Asutati lugemistuba. Liikmeteks astuti terwete perekondade wiisi.

4. jaan. s. a. peeti ära Karadoki ja selle küla ümbruses elawate eestlaste koosolek. Ta oli kohalise lugemistoa organiseerimisele pühendatud.

Küsimust arutati waimustusega.

Sm. A. Radik pidas kõne lugemistoa tähtsusest. Habemikud talupojad töiwad weel wäärtuslikke näitusi lugemistoa häist külgedest.

Ettepanek lugemistoa asutamist wõeti ühel häälel wastu.

Ruumi lubas ajutiseks kod. Krüüner.

Liikmeteks kirjutati terwed perekonnad — noored ja wanad.

Juhatusse waliti sm. A. Wanik, J. Orik ja W. Krüüner.

Et lugemistuba aineliselt kindlustada, otsustati wiibimata pidu toime panna. Talupojad ostsid juba kirjandust ja tellisid ajalehti. „Edasi“ kirjasaatjaks waliti sm. J. Orik.

Toropetsi Eesti klubi wõttis noore lugemistoa oma hoolealuseks.

Loodame, et uus lugemistuba asunikkude energilisel ettewõttel hakkab tagajärjerikkalt töötama.

Algus.

Eesti asuniku hääl Eesti kodanluse weretööde wastu.

Krimmi Eesti asunikkude protest.

(Kontshissowa Eesti asundus).

Meie, Eesti asunikud Krimmis, awaldame sügawat kaastundmust wõitlewale Eesti proletariaadile nind nende hulgast wõitluses langenud kangelastele. Tõotame anda igal ajal oma abi kui seda peaks tarwitama Eesti proletariaat wõitluses oma timukate wastu.

Uhtlasi ütleme äraneedmist walgetele Eesti timukatele ning awaldame soowi, et see timukate terrori walitsus kiiremini kaoks.

Elagu Nõukogude Eesti! Elagu Eesti proletariaat ning ta juht kompartei!

Eesti kodanluse metsik teguwiis tunnistab ta jõuetust.

Meie, Torosowi nõukogumõisa töölised ja teenijad, austades langenuid ohwrid püstitõusmisega, näeme selles Eesti kodanluse metsiku kättemaksmise weretöös ta peatset ladu.

Leningradi teated.

Ühiskondlikkudele töödele saatmine

Jaanuarikuu esimesel poolel saadeti tööbörse poolt ühiskondlikkudele töödele 763 inimest, neist demobiliseerituid 562 isikut. Börse arwepidamise alla jäi weel umbes 600 demobiliseritut sõdurit, kellede tööjõud ka lähemal ajal kasutamist leiab uutel töödel.

Nahatööstuse programmi suurenemine.

Leningradi nahatrust kuulub „tööstusbüroosse“ uue walmistusprogrammiga, mis on suurem, kui „tööstusbüroo“ poolt kinnitatud esialgne nahatööstuse programm käesolewa aasta pääle. Trusti poolt täiendawalt kokkuseatud walmistusprogramm näeb ette tõsta jalanõude walmistust kuni 3.243.000 paarini. Niimoodi 106 protsendi pääle suurendatud programm, laieneb weel 72 prots. wõrra.

Uus küttega warustamise organisatsioon.

Küttega warustawa kooperatiiwi „Domotopi.“ üldlinnaline wolinikkude koosolek otsustas kooperatiiwi liituda elumajade ühisusega. Edaspidi kõik endise „Domotopi“ liikmed saawad puudega warustatud elumajade ühisuste kaudu.

Tramwaide ehitamine.

Leningradi elektrimasina trust sai Moskwa linna raudtee walitsuselt ettepaneku walmistada Moskwa raudteede jaoks 40 neljateljelist 60 istmelist trammai wagunit ja 50 kaheteljelist 24 istmelist trammai wagunit.

Kahewahetusega wabrik tööle.

Haltuurini nim. kudumise wabrikus wiidi sisse teine wahetus. Praegu töötawad wabrikus 180 tuhat wärtent. Wärtnate arw kawatsetakse wiia kuni 225 tuhandeni.

Warssawi waksal sulgumise eel.

Teedekommissariaat lubas krediiti 100 tuhat rubla, et ehitada erilist raudtee liini Warssawi ja Balti waksalite wahel. Selle liini walmistamisel sulutakse Warssawi waksal reisijate weoks. Warssawi waksal on sissesseatud kaubajaamaks, ning wõib ärakasutatud saada ainult kaupade weoks.

Linna tööde mehaniseerimine.

Et odawamaks ja kiiremaks teha uue beton kanalisatsiooni ehitamise töid, kommunaalmajandus osakond otsustas laialiselt mehaniseerida walmistust. Mehaniseerimise masinate ehitustööde tellimised antakse Leningradi tehastele. See küsimus tuleb lõpulisele otsustamisele neljapäewal 15. jaanuaril tööstusbüroo istangul, millele kutsutakse ka „Punase Putilowi“, „Metalli“ ja „Pneumatika“ tehaste esitajad.

Teater.

R. Vossi „Süüdi“

tuleb täna õhtul Haridusmaja teatris teistkordsele etendusele. Esimesel korral sai ettekanne hää arwustuse ja tükk wõeti publikumi poolt hästi wastu, on ju selles tükis palju teatraalseid effekte (õieti ehk liigagi), mis läbi lööwad — pinew tegewus, sugu sentimentaalsust ja hästi kujutatud kujud.

Haridusmaja klubi juhatuse otsuse järele antakse nüüdsest pääle piduõhtutele rohkem perekondlik iseloom, millega ühtlasi ka piletite hindasid alandatakse. Klubi liikmetel on sissepääs 35 kop., wöörastel 50 kop. Piletisi saab igal õhtul Haridusmaja kantseleist klubi juhatuse korrapidajalt. Sellega on küll wiimane alus ära wõetud piletihindade kalliduse üle nurisemiseks ja see ei tohiks enam põhjuseks olla pidult puudumiseks.

Spectator.

Toimetusele saadetud kirjandus.

— P. Peterson, **Leninism ja trotskism** Eesti Kirjastuse Uhisus, Leningrad, 1925. 60 lhk., hind 20 kop.

— N. Lenin (W. J. Uljanow), **Noorsoo kaswatamisest**. Toim. P. Peterson. Eesti Kirjastuse Uhisus, Leningrad, 1925. 40 lhk., hind 20 kop.

— N. Lenin (W. J. Uljanow), **Uhistegewusest**. Tõlkinud W. Kirik. Eesti Kirjastuse Uhisus, Leningrad, 1925. 36 lhk., hind 20 kop.

Kirjawastused.

Kriuh, siin. Tooge sakiisid endiste mõisnikkude ja walgekaardlaste wasturewolutsioonilisest tegewusest, siis mahutame.

Kosta, Toropetsis. Teil on leht kaastöö arwel käima pandud. Leht läheb „Sewpetshati“ kaudu ja wõib olla on takistused sääl.

Hinnaalandust Toropetsi jaoks eraldi teha on wõimata. Kasutagu lehe lugejad kollektiiwse tellimise wõimalusi majanduse ühisuse kaudu. Siis teeme 15% hinnaalandust.

„Lepa-Well“, Sadorjest. Sõnum „Uks rändaw hiiglane“ jääb tarwitamata. Kirjutage.

Oudowa haridusmaja. „Uue Ilma“ ja „Siberi Teataja“ saadame teile wälja.

Eilane börse:

Keskkassa kohustused weebruariks	100⅝	tsherw	
„ „ märtsiks	99		
„ „ maiks	95¾	„	
Naelsterlingid	9	„ 30	kop.
Dollarid	1 r.	94¼	„
Soome margad	4	„ 85	„
Talupoegade laen		95½	kop.
Kroonid	51	„ 75	„

Teadaanded.

Puhkepäewal, 18. jaan. kell 1 päewal on Haridusmaja kirjandusringi istang. Päewakorras on referaat näitekirjanduse teooriast. Palutakse tungiwalt kõigil ilmuda.

Organisaator.

Haridusmaja teaatri harjutuste järjekord.

Puhkepäewal, 18. jaanuaril
kella ½11—½1 Häälepaneku kursus.
„ ½1—½2 Rütmika kursus.

Wast. instruktor-organisaator.

Täna teaatrites:

Akadeem. riiklik ooperi ja baleti teaater
„Пиковая дама“.

Akadeemiline riiklik draama teaater
„Идеальный муж“.

Akadeemil. riiklik wäike ooperi teaater
„Фра-Диаволо“.

Riiklik suur draamateaater
„Девственный лес“.

Rahwamaja
„Николай II“.

Punane teaater.
„Товарищ Семивзводный“.

Teaater „Юных Зрителей“.
„Похождения Тома Сойера.“

Muusikaline komöödia
„Марица.“

Passash
„Обладание“.

Wastutaw toimetaja: K. Treufeldt.

Wäljaandja: Eesti Kirjastuse Ühisus

Tänase lehega on hinnata kaasas põllumajanduslik lisa „Põllumees“ nr. 2 (10).

Uuendage wegsasti „Edasi“ tellimisi weebruarikuu pääle.

Sm. W. Kingissepa nimeline Eesti tööliste Haridusmaja.

Laupäewal, 17. jaanuaril

Süüdi

R. Vos's'i draama 3 waatuses.

Näitejuht W. Rätsepp.

Kollektiiwsed mängud.

Algus kell 8 õhtul.

Pääsetähtede hinnad: liikmetel 35 kop., wöörastel 50 kop.

Pääsetähti wõib eelmüügil saada Harmaja kantseleist.

Petr.-Wiiburi poole Eesti tööliste klubi.

Laupäewal, 17. jaanuaril

Kõne-õhtu

Aine:

Lenin ja Oktoobrirewolutsioon.

Kõneleb sm. Walguta.

Algus kell 8 õhtul.

Sisseminek waba kõigile.

W. K. P. Leningr. kubkomi agit.-prop. osakonna Eesti sektsioon.

Sm. W. Kingissepa nimeline Eesti tööliste Haridusmaja.

Esmaspäewal, 19. jaanuaril

Kõne,

mis ettenägemata põhjustel 14. jaan. pidamata jäi.

Aine:

Lenin ja 1905 a. rewolutsioon.

Kõneleb sm. Wallner.

Algus kell 8 õhtul.

Sissemineк waba kõigile.

W. K. P. Leningr. kubkomi agit.-prop. osakonna Eesti sektsioon.

Tikopesa asunduses

wõtab „Edasi“, „Orase“ ja „Säde“ pääle tellimisi wastu

Aleksander Kast.

Dr. Grünberg Wostanije (end. Snamensk.) uul. nr. 2, 25. Oktobr-prosp. nurgal, telef. 562-37 — Wastuwõte iga päew kella 9—12 h. m. a kella 4—8 õhtul; naisterahwastele eraldi. Praegusaja arstimisabinõud. **Sisilis** (914 ja t.) ja **tripper** (terawak. ja krooniline). Suguorgaanide igakülgne arstimine.

Erihaigemaja, sisemise-, naiste- sünnitamise- lõike-, hamba-, kurgu-, kõrwa-, nina- ja suguhaigused. **Sisilis** (606—914), põiehaigused, **tripper.** Wastuwõtte tunnid erialadel hom. k. 9 kuni õh. k. 9 3. Juuli (end. Sadowaja) uul. nr. 42, Sennoi nurgal. Tel. 163-31 ja 163-32.

Wee-elektrihaigemaja

Snamenskaja uul. nr. 5, krt. 3. Kõhusoolikate, südame, raswanemise, rheumatism, kangestus, hüsteeria, neurasteenia, halwatus, seljakuiwus, jõuetus. Wastuwõtt kella 5—9 õhtu. Telef. 212—31.

Kusnetski haigemaja Kusnetshnoi, 7, telef. 181—52. Wastuwõtm. kõikides spets. professorite ja assistentide poolt kella 10 homm. kuni kella 10 õht. Alalised woodid (naistehaigused ja sünnitamine). Raskejalgsete konsult. **Unematel met.** järelwaatamine ja arstimine. **Sisilis** 606 914 **tripper** teraw ja kroonil. **Suguwõimetus** mass. ja elektris., hambaarstim. ja kunstl. hamb. Arstide kutsum. koju.

Wil. welsker-ämmaemand

H. R. Witkun-Kolpakowa uuendas wastuwõtmist: nõuanded ja abi raskejalgsetele, sünnitajatele, naistehaigused. Kella 10. homm. kuni kella 7 õht. Troitskaja 11, krt. 7. Sissekäik paraadutsest.

Welsker-ämmaemand massash, nõuanded, abi raskejalgsetele ja sünnitajatele naistehaigused, alaline arst. Mohowaja uul., nr. 18, krt. 3, sissekäik hoowist

Типография Коминтерн, Государственное изд., Екатерингофскийпр. 87. — Ленинградский Гублит № 363.

sikas peab olema rõõmsa ja erga väljanägemisega ja harilise raskusega. Näituseks, Hollandi sugu lehmad sünnitawad wasikaid 90—120 naelani, Angelnid 60—80 naelani jne. Pääle selle ripub ka wasika raskus lehma rammususest ära.

Hästi söödetud ja prisked lehmad sünnitawad suuremaid ja terwemaid wasikaid, kuna aga kõhnad lehmad seda wastuoksa teewad. Wanasõna ütleb: „Parem karta kui kahjatseda“. Seda wanasõna wõib julgesti teisel kujul wälja ütelda ja mis umbes nii kõlaks: „Parem haigusest hoida, kui teda rawitseda“. Ja seda ümbermoonustatud wanasõna wõib julgesti loomade kaswatamise juures tarwitada. Iseäranis peame meie seda wanasõna wasikate kaswatamise juures tähele panema ja meeles pidama, et iga haigus mõjub looma kaswu pääle ja seega rikub tema harilise kasu käiku. Aga et suurem osa haigusi ripub loomade eest halwast hoolekandmisest, seega peame meie ka korralise hoolekandmise pääle iseäranis suurt rõhku panema. Iseäranis on tarwis hoolt kanda, et loomadel oleks: soe ja kuiw ruum, puhas õhk, walgus ja igapäewased wabad liigutused, nii suwel kui talwel, sest lõjaotsas kaswawad wasikad on nõrgad. Pääle selle on weel tarwis, et kaswawatel noortel kasu loomadel oleks kuiw ja puhas aluspõhk.

Kõige paremaks ja wahetamata toiduks noortele wasikatele peab tingimata lehmapiima lugema, mida wasikas ise loomulikult imeb ehk mida talle jälle inimene kunstlikult käest annab. Kõige soowitam oleks, kui wasikatel lastakse wabalt ema imeda, aga et sel kombel wasikas kergesti wõib lehma udara ära rikkuda ja teiseks on käest jootmine palju odawam, seepärast on igalpool, enam-wähem korralises karjakaswatuses, ainult käest jootmine moodis ja sellepärast saan ka mina ainult käest jootmist käsitama. Kõige esmalt peame meie meeles pidama, et iga wasika kõht mitu korda enam piima eneesesse wõib mahutada, kui ta seda ära jaksab seedida. Seepärast ei wõi ka kunagi wasikale niipalju piima anda kuipalju ta joob, waid ainult teataw norm, muidu wõib seedimine rikke minna, mis omalt poolt muidugi oma mõju wasika kaswu pääle ei jäta awaldamata. Ka ei wõi anda wasikale külma ehk liiga kuuma piima, waid piim peab umbes 40° ümber soe olema. Pääle selle peab antaw piim olema täiesti puhas ja wärske, ilma mingisuguse seguta. Joogipanged ehk muud nõud, kus seest wasikat joodetakse, peawad olema laitmata puhtad ja iga kord pääle tarwitamist jälle hoolikalt ära pestud saama, aga ei mitte pesematalt karjalaudas wedelema, nagu see igal pool meie taludes moodiks on. Wasikaid on tarwis kolm korda päewas joota, see on: igal hommikul, lõunal ja õhtul. Joota peab nii katsuma, et joogi waheajad wõimalikult ühepikused oleksid Kõige lühem aeg, kus wasikaid ainult emapiimaga peab jootma, on 7—8 päewa, aga kus see wõimalik on, siis oleks wäga soowitaw, et emapiimaga jootmine kauem kestaks. Umbes kahe nädala jooksul peab iga wasikas saama ema piima 2—7 pudelit päewas. Jootma peab hakkama wasikat umbes 2 pudelist, nii et see arw teise nädala lõpul kuni 7-me pudelini tõuseks. Päewane piima osa, mis wasikale anda, ripub wasika raskusest ära. Praktika on näidanud, et kõige paremini arenewad wasikad kui lehmwasikale antakse $^1/_6$—$^1/_7$ jagu tema raskusest, aga härgwasikatele $^1/_5$—$^1/_6$.

Kolmandal nädalal saab wasikas umbes 10 pudelit, esmalt muidugi wähem, aga kolmanda nädala lõpul wõib piimaandi kuni 12 pudeli pääle suurendada. Kolmandast nädalast kuni aasta lõpuni wõib anda igale wasikale häid heinu wabalt nii palju kui ta jööb. Kui majapidamises on kooritud piima, siis wõib seda wahetada wärske piimaga, lehmwasikatel neljandamal nädalal, aga härgwasikatel wiiendamal nädalal. Aga niisugustel juhtumistel, kui härgwasikas on hääd sugu, siis on soowitaw, et teda wärske piimaga kuni kuue nädalaseni joodetakse. Wärske piimaga wasikate jootmisest peab kooritud piima ja kaerajahu kördile järgmiselt üle minema: Näituseks, ütleme wasikas sai kolmanda nädala lõpul 10—12 pudelit wärsket piima, siis peab ta saama neljanda

omaosust, kuidas tema oskab maja pidada jne. Peab selle üle otsusele jõudma, kas tema on wõimas küsitawat laenu tagasi maksma. Ja kui see kõik selgeks saanud, tuleb laenu anda.

Waranduse puudumine kehwikul ei tohi olla takistuseks. Tarbekorral wõib tema eest wastutada wastastiku abiandmise komitee, s. o. talupoegade ühiskondlik organisatsioon, mille juhtimine ka keiktalupoegade ja kehwikute käes, kes üksteist hästi tunnewad.

Sel otstarbel otsustas kongress, et talupoegadele laenuandmist ei tohi arwata ainult osamaksude suuruse järele.

Need abinõud, kui ka see, et otsustati laenude wäljaandmisel wormitäitmist wõimalikult lihtsaks teha, kergendab talupoegadel laenusaamist oma majapidamise tõstmiseks laenuasutustest.

Samasuguse lihtsustuse wiis läbi kongress ka laenu- ja põllumajanduse ühisuste laenusaamisel kubermangu ja oblasti pankadest. Kubermangu pankadele teeb kongress kohuseks laenuandmise juures tähele panna, kas töötab ühisus hästi, kas on ustawad inimesed ühisuse juhatuses, kas neil arwe- ja raamatupidamine õige, kas nemad õiglaselt laenusid jagawad. Kui need tingimised kõik wastawad, siis wõib ühisusele laenu anda ka liht allkirjade wastu. Põllumajanduslik laenuühisus wõib sarnastel tingimistel wabaneda nõutawatest kindlustustest, wastutustest ja teistest wormaalsustest, mis asja keerulisemaks teewad.

See kõik kergendab põllumajanduslikkudel ühisustel laenuandmist talupoegadele. Nii lähewad need summad, mida nõukogude walitsus annab põllumajanduslikuks laenuks, kergemini ja kiiremini, ilma peatusteta talupoegade kätte ja aitawad teda oma majapidamist korda seada ja edendada.

P. S.

Põllumeeste kirjad.

Sipelga pesad — aluspõhuks.

Tihti on karjapidajatel aluspõhust suur puudus. Harilik aluspõhk, rukki õled, ei löö wastu, turwast ega sammalt pole oma hooletuse ja saamatuse tõttu juudetud muretseda, weetakse metsast koormate wiisi tooreid kuuseoksi, raiutakse peeneks ja aetakse loomadele alla. Kuid kuuseoksad on just kõige halwem aluspõhk. Nad ei ime wirtsa sisse, loomade asemed on alati märjad, teewad sõnnikuhulga asjata suureks, aawad põllud oksatõnge täis ja rikuwad seega põllupinda.

Kui pole turwast, waja kuuseokstest midagi paremat allapanemiseks muretseda. Selleks kõlbawad wäga hästi suured ja kuiwad sipelga pesad. Need sisaldawad pääle kuiwade okste palju peent puru, kuiwa mulda ja prahti, mis imewad wirtsa sisse ja ei riku põllupinda. Olen wedanud tänawu sügisel koormate wiisi sipelga pesi lauta. Kahest suurest pesast jatkub küllalt, et 4 lehma ja 3 sea asemed paar nädalat kuiwad seisawad. Pesapuru pääle peab ikkagi õlgi panema, siis ei määri loomad ennast puruga kokku.

Kõige kohasem on pesasid wäikse pakasega wedada, siis on sipelgad sügawale mulla sisse pugenud ja pesad neist peaaegu tühjad. Kui sipelgad ühes pesaga lauta wedada, hakkawad nad loomi tülitama.

Asunik.

Mispärast on kontroll-ühisused karjapidamises tarwilikud.

Mõnes kohas on põllumeheasunikud wiimasel ajal juba arusaamisele jõudnud, et ainult ühistegewuse abil karjapidamisest täielikku kasu wõib saada ja seepärast ka ühistegewuse edenemiseks tööle asunud. Meil töötab juba nii mõnigi ühispiimatalitus, kuna kontroll-ühisusi koguni wähe. Kontroll-ühisusel on aga karjapidamises suur tähtsus ja nende abil on

põllumees peab püüdma oma majapidamist kultuuralistе nõuetele wastawalt sisse seada. Meie karjalaudad on kõige päält külmad. See pahe tuleb eeskätt kõrwaldada.

Laut peab talwel soe olema, mingil tingimisel mitte alla 8—10° R. järele. Kes wähegi on loomadega ümber käinud, peab tunnistama, et külmas laudas loom jööb rohkem kui soojas, aga piimaand on wäiksem. Järeldus: osa toitu kaob ilma otstarbeta, sest see osa toitu, mis läheks piimaanni pääle, peab minema looma keha soojendamiseks.

Kuidas praktiliselt lauta soojaks teha, seda wist teab iga põllupidaja. Ainult tähendan, et loom külmas laudas talwe jooksul jööb 20—30 puuda heinu rohkem ja piimaand on wäiksem kui soojas laudas.

Teisest küljest peab aga hoolitsema, et õhk ülearu soe ei oleks, sest liig soe laut hellitab loomi, nad muutuwad liig õrnaks, jääwad kergesti haigeks ja wähendawad piimaandi.

Laut peab olema walge. Walge laut on igapidi mõnusam ja otstarbekohasem töö läbiwiimises loomade toitmise ja puhastamise juures ning teisest küljest on see looma terwislikust seisukohast wäljaminnes tarwilik. Akna raami tegemine ja seina sisse augu raiumine ei nõua kuigi suurt kapitaali ning sellest saab üle igaüks, kellel wähegi tahtmist on lauda eest hoolitseda.

Laut ja loomad laudas peab hoidma puhtuses. Puhtus laudas ja loomade juures on üks tähtsam nõue piimakarja pidamises. Kahjuks panewad selle pääle meie karjapidajad wähe rõhku.

Mitte ainult kopsu läbi ei hinga loom, waid ka naha läbi. Nahahingamise läbi wabaneb looma organism kahjulikkudest ollustest ning mida puhtam nahk, seda hõlpsam on naha hingamine. Pääle selle mustuses hoitud lehmadelt ei saa kunagi puhast piima, sest lüpsmise ajal sattub läpsikusse igasugune mustus looma karwadest. Selle ärahoidmiseks peab loom ise ja tema ase kuiw ja puhas olema.

Joota tuleb talwel piimakarja puhta ja 8—10 kraadi R järele sooja weega, sest külma weega jootmine nõuab looma organismilt palju soojust, mille tagajärjel loom rohkem toitu tarwitab.

Igasugune toores ja metsik ümberkäimine piimaloomaga wähendab piimaandi ning ühes sellega saab ka rikutud piimakarja pidamise põhimõte — kasutada loomale söödetud toitu maksimaalse arwu piima saamiseks.

Piimakarja toitmine talwel peab saama läbi wiidud toidu kaalumisega ja söötmiseda wastawalt piimaannile ja looma eluskaalule.

Et toit saaks kasutatud otstarbekohaselt, wastawalt piimaannile ja eluskaalule, on tarwis kõige wähem kolm korda kuus läbi wiia proow lüps, kus piimasaak ja söödetud toit üles märgitakse, et loomale toidunormi otstarbekohaselt kokku seadida.

Need oleks lühikesed näpunäited karjapidamiseks talwel ja nendest peaks iga põllupidaja tinni pidama, et oma piimakarja pidamist wähegi enam wastawalt korraldada.

Agronoom J. Udam.

Äsnikud, saatke „Põllumehele“ kaastööd.

Esinege asjalikkude juhatuste ja näpunäidetega põllutöõstuse tõstmise ja maaelu ümberloomise alal.

kommisjonides ei sünni õigel ajal; on märgata suurel arwul läbiwaatamata kaebtusi, mis kuust kuuni edasi lähewad.

Selle kinnituseks on keikkohast saadetawate kaebtuste pääle tarwisolewate wastuste äärmine kinnipidamine kohalistе organide poolt. Harilikult saadetakse need kaebtused kohtade pääle ettepanekuga koguda tarwilisi puuduwaid andmeid ja anda rahandusorgaani otsusega kreisi ehk kubermangu maksukommisjoni läbiwaatamiseks. Kaebtuste täitmiseks antakse harilikult 2—3 nädalaline tähtaeg, s. o. küllalt pikk aeg selleks, et koguda tarwilisi teateid ja läbi waadata kaebtust. Kuid selle juures, isegi keskkoha kolmekordse meeletuletuse järele, tulewad rahandusorgaanidelt tihti wastused, milledes tähendatakse, et järelpärimine on saadetud kreisi rahandusosakonda ja asja sisulisest otsustamisest teatatakse eraldi.

Sarnased nähtused ei või äritamata jätta maksumaksjate huwitasid. Seepärast tuleb nende nähtuste likwideerimiseks kõige otsustawamaid abinõusid tarwitada. Rahanduskommissarioat paneb kõige wastutuse kaebtuste ja teadaannete õigeaegalise läbiwaatamise suhtes kubermangudes kub. rahandusosakonna maksude walitsuse juhataja pääle ja kreisides kreisi rahandusosakonna maksude alamosakonna juhataja pääle.

Konkreetsete abinõudena soowitame omalt poolt:

1) Rahandusaparaadil pöörata walla täidesaatwate komiteede järjekindla rewideerimise puhul kõige tõsisemat tähelepanu maksu maksjate kaebtuste wastuwõtmise ja edasisaatmiste pääle kõrgematesse järkudesse.

2) Maksumaksjate kaebtusi ja teadaandeid peawad walla täidesaatwad komiteed takistamata wastu wõtma, wälja arwatud need, kus kaebaja nõudmise põhjendamatus silmaga nähtaw on ja mis ei käi 7. juuni 24 a. juhatuskirja § 230 alla.

3) Kubermangude ja kreisiде maksude kommisjonides tuleb sisse sääda kindlad päewad maksukommisjo ide erakorralisteks koosolekuteks, mis täieliselt pühendatud kaebtuste läbiwaatamisele ja lahendusele.

4) Iga sissеantud ja läbiwaadatud teadaaude pääle tuleb anda kirjalik wastus, mida ära antakse teadaandja sissеandjale walla täidesaatwa komitee kaudu allkirja wastu.

Ulatähendatud abinõude järjekindel läbiwiimine ja kub. rahandusaparaadi kontroll selles suhtes kreisi rahandusaparaadi üle, annab meie arwates tagatise kaebtuse plaanikindlaks ja takistamata läbiwaatamiseks.

Ühes käesolewa ringkirja kättesaamise teadega, teatage ka oma arwamised kohtadel ära antud kaebtuste nõrga läbiwaatamise suhtes kui ka põhjuste suhtes, mis wenitawad wastuste saamist kesskohast saadetud kaebtuste pääle ja teatage ka teie poolt tarwitusele wõetud abinõudest wäärnähtuste kõrwaldamiseks.

Teie wastust ootame 20. jaanuariks 1925 aastal.

Rahanduskommissari abi **R. Lewin.**

Maksude walitsuse ülem
Peter Fedorow.

Talupoegade osawõtt kinnituse asjast.

Riikliku kinnituse walitsus on oma kolmeaastase kestwuse ajal järjest nähendanud kinnitusmaksu, kiirendanud kinnitussummade wäljamaksmist ja neid suurendanud.

Nüüd on tarwis teha järgmine samm — peab tõmbama kinnitusasja juure talupoegi kohtadelt. Selles asjas ettenähtud kawatsused kinnitatakse nähtawasti nõukogudewõimu poolt. See kawatsus oleks lühidalt järgmine (muidugi on siin weel mõnesugused muutused wõimalikud):

Iga külakogu walib ühe isiku, kes on kinnitusasja wolinikuks. See isik peab olema igas asjas elanikkude esitaja riiklikus

takse taruſt wälja. Ema muneb kaheſuguſeid mune, ſugutatud ja ſugutamata mune Wäikeſtesſe kärjetoopidesſe muneb ta ſugutatud munad, neiſt kaswawad wälja töötegijad meſilaſed ja ka emad, ſeſt ema ei ole midagi muud kui peenema ja parema toiduga kaswatatud tööline, kuna töölised iſe ſugu pooleſt emaſed loomad on, kes aga oma puuduliſte ja kängujäänud ſugu organide päraſt iialgi ei wõi tiineks ſaada. Sugutamata munad muneb ema ſuurtesſe kärjetoopidesſe, milleſt leſed wälja kaswatatakſe.

Kolm päewa päraſt munemiſt tuleb munaſt wäike tõuguke wälja, ſeda toidetakſe kolm päewa peenema toiduga, nõndanimetatud — piimaga, ja päraſt lilletolmu ja meega — pudidega. Emaks kaswawat tõuku toidetakſe kogu tõugu ajal peene toiduga — piimaga. Kinni kaanetatud olekus kaswawad tõugule tiiwad, karwad j. m. Uhe ſõnaga: tõuk walmiſtab ennaſt kinnikaanetud olekus täieliſeks meſilaſeks.

Märgin kõigi kolme ſugu meſilaſte kaswuaja, munemiſe ajaſt kuni toobiſt wäljatulemiſeni järjekorras üles.

Muna, milleſt ema kaswab, on 3 päewa muna, 5 päewa tõuk, 8 päewa kaane all. Ema kaswamiſeks kulub 16 päewa ära. Tööline on 3 päewa munas, 6 päewa tõuk, 11 päewa kaane all. Töölise kaswamiſeks kulub 20 päewa. — Leſk on 3 päewa munas, 6 päewa tõuk ja 15 päewa kaane all. Leſe kaswamine tarwitab 24 päewa. Ema lendab 3—4 päewa päraſt kaane alt wäljatulemiſt taruſt wälja pulma lennule — ſugutamiſele. See ſünnib iluſal ilmal enamaſti kella 11 ajal e. l. Kui ema pulmalennult tagaſi tuleb, ripub temal tagawooiel paari m m pikune walge kui niidi otſakene, ſee on märgiks, et ta on leſega ennaſt paaritanud. Paaritamiſeks on ainult ühte leſke tarwis, kes ka ſel korral iſe ära ſureb, ſeſt et tema kõik oma ſeemnewara korraga eneſeſt emale annab.

Ema ſaab ainult kord oma elueal tiineks ja muneb üheſt korraſt tiineks ſaadud ſeemnetagawaraga terwe oma eluea, mis kolm kuni 5 aaſtat kestab. Kolm kuni neli päewa päraſt tiineksſaamiſt hakkab ema munema.

Kui aga neitſi eſimeſel korral tiineks ei ſaa, ſ. o. kui tema iſaſe meſilaſega kokku ei juhtu, lendas tema weel teiſtel järgmiſtel päewadel wälja. Kui neitſi tiineks ei ſaa, mis hiliſte ſügiſeſte ilmadega mõnikord ette tuleb, et leſki enam ei ole, kaob mõne aja päraſt ſugutuſe iha temal ära ja ta hakkab ſel korral ilma tiineks ſaamata munema, ſiis ſaab temaſt *w a l e - e m a*, ſeſt tema munadeſt, mis ſugutamata on, ei tule muud wälja kui iſaſed meſilaſed.

Selleſt pikemalt kirjutada ei maksa, ſeepäraſt, ei pea igas meſilaſte kaswatuſe õpetuſe raamatus ſelleſt pikalt ja laialt kirjutatud on. (Järgneb).

Haljatoidu kaswatamine keſal.

On harilik, et maa, mis keſaks jäetud, meil terwe aasta kaſutamata ſeiſab. Kuid kultuurmaades, kus põllumaad wähe ja põllukultuur kõrgel, ei lepita enam ühe ſaagiga, waid wõetakſe tihti ühelt maalapilt kaks ſaaki aastas. Olgu meilgi wiimane aeg keſal haljastoitu kaswatama hakata. Seſt loomatoiduſt on igal pool suur puudus.

Kergel liiwaſel keſapõllul on palju parem rohelist karjatoitu kaswatada, kui raskel ſawiſel maal. Liiwaſel kergel pinnal kaswab wili rutem, pind on kerge harida ja põld ſaab palju warem ruki jaoks wabaks. Raskel ſawi põllul on põhjalik harimine raskem, wilja kaew pikaldaſem, ja kõik need olud mõjuwad ſeewõrra kaaſa, et järgnew rukkiaak ſelle all kannatab.

Liiwaſel keſapõllul on haljastoidu kaswatamine weel ſeepäraſt kaſulik, et mustalt keſalt, kus wilja ei kaswa, lämmastiku lahkumiſt jõnniku mädenemiſel kuidagi takiſtada ei ſaa. Mitmekordſed katſed on tõendanud, et põld, kus wilja ei kaswa, mitte õhuſt lämmastikku ei kogu, küll aga ſeda jõnniku ja kõrte mädanemiſel õhku ſaadab. Seepäraſt on suur kahju, kui põld päraſt wilja koriſtamiſt kauemaks ajaks tühjaks jääb. Kui haljastoiduks niſuguſeid wilju külwata, mis õhuſt lämmastikku kogunwad, nagu näit: erned, wikid, peluſchad, ſiis on ſellſt mitmekordne kaju, 1) põllupinnaſt ei aura lämmastikku õhku, 2) kaunwiljad kogunwad õhuſt lämmastikku ja rikaſtawad ſellega põllupinda, 3) ſaab loomadele ja ſigadele hääd ja wäärtuſlikku toitu.

Et aga keſal kaswatatud wiljaſaak mõnikord ſeemet ega tööd ära ei taſu, ſiis löönwad need käega, kellel teadmata kaunwiljadt õhuſt lämmastiku kogumine, et ei tühjaga maſa jannata, et ei ſee taſu waewa. Kuid ſarnaſed waated peame teadlikult ümber lükkama. Peaks taludes eſialgu niigi palju keſal haljaſtoitu kaswatama hakatama, et talwel ſigadele ſööta oleks. Nüüd ſöödetakſe ſigu tihti liegi hobuſe jõnnikuga, mis mingiugu eid toitwaid olluſeid enam ei ſiſalda, ehk jälle kallite jahutoiduga, mille järeldufel liha omal kalliks maksma läheb. Kuid kõige otſtarbekohajem on neid ſööta haljalt (enne õitſemiſt) niidetud ſegadeſe ja hernestega, mis hästi kuiwatatud ja hekſliteks lõigatud ja tuliſe weega läbi kupatatud. Nii kulub palju wähem jahu.

Mida kuiwem ja kergem põld, ſeda rohkem kaswatatagu ſääl kaunwilja. Nad kogunwad õhuſt lämmastikku ja ajawad oma juured ſügawale maa ſiſſe. Kõige ſügawamal ajab oma juure ſinine lupin. Seepäraſt tarwitakſe kuiwal liiwamaal haljaks wäetuſeks enamaſti ainult lupini. Ta muudab liiwaſe maa oma juurte läbi kindlamaks ja niiskemaks.

Ernes on küll kõige parem lämmastiku koguja, kuid ſügawa juureline pole ta mitte. Lupini järele annawad teiſed wiljad liiwaſel maal juſt ſeetõttu paremat ſaaki, et nad omad juured lupini juurte mööda ſügawale aluspinda ſaawad ajada, kuſt rohkem niiskuſt ja mineraalaineid kätte ſaawad.

Karjapidamiſele üleminnes peab ka põllukultuur ja wiljade wahetus põhjalikult muutuma. Siis, ei ſaa loomi juwel üſt enam karjamaal ſöötes üle 1 peetud, waid peab neile ka käeſt andma. Selleks peab ka haljaſt toitu hakkama kaswatama.

Alaliſt ſöödapõldu wõib järgmiſelt ſiſſeſäädа: maikuu lõpul ehk juuni algul külitakſe hästi haritud ja wäetatud maale jaaniruki, wiki, erne, kaera ja odra ſegu. Augustikuu alguſeſt pääle ſöödetakſe kõik ſee ſegawili haljastoiduna ära, kuna järgmiſe aasta maikuul rukis wäga hää eſimeſe roheliſe toidu annab. Päraſt lõikuſt wõetakſe ja küntakſe põld jälle kohe üles ning külitakſe ſamajugune wiljade ſegu haljaks toiduks pääle. Selwiſiil on wõimalik ühe harimiſega kaks hääd rohelist toidu lõikuſt ſaada. Ainetel P. L.

Põllutööriiſtad talupoegadele.

Käesolewal 1925 a. ſaab küla põllutöömaſinaid pool ſõjaeelſest normiſt. — Maſinaid antakſe järelmaksu pääle kuni 4 aastani. Selleks annab keſkpõllupank 17 miljoni 250 tuhat rubla. — Tarwis juba praegu hakata põllutöömaſinaid muretſema.

Enne ſõda laotati aastas põllutöömaſinaid laiali rohkem kui 100 miljoni rubla wäärtuſes. Sõja ja iſeäranis rewolutſiooni ajal langes talupoegade warustamine põllutöömaſinatega mitmekordſelt. 1919 a pääle hakkas ſeiſukord paranema ja 1924 a. oli juba müügil põllutöömaſinaid ja -riiſtu 23 miljoni rbl. wäärtuſes.

On oruſaadaw, et kui mitmed aastad järgimööda ei ſaadud põllutöömaſinaid uuendada, ſiis on nende järele suur tarwidus.

Kuid talupoeg ei ſuuda weel muretſeda tarwilikku arwu põllutöömaſinaid ja meie wabrikud ei ſuuda ka nii ruttu neid walmiſtada. Nõukogwaliſsus on aga huwi-

tatud põllutööstuse edenemise mõttes, talupoegade varustamisest masinatega.

Seepärast, näituseks, alandati rahvakommissaride nõukogu määruse põhjal 11. jaanuarist 1924 a. põllutöömasinate ja -riistade hindasid ja müüdi neid järelmaksu pääle 3—4 aastani. Selle tagajärjel tekis talupoegade poolt suur nõudmine põllutöömasinate ja isegi sarnaste kõrgehinnaliste pääle, nagu külvi, koristamise ja rehepeksu masinad.

Kogu S. R. W. Liidu ulatuses on masinate nõudmise asjus sisse antud teateid umbes 72 miljoni rubla suuruses. Tõuseb küsimus, kas suudetakse kõiki nõudmisi rahuldada 1924—25 a. jooksul valmistavad meie tehased masinaid 38 miljoni rbl. väärtuses, kuna väljamaalt veetakse sisse 16 miljoni rbl. suuruses. Nõnda tuleb 1925 a. müügile põllutöömasinaid ja -riistu 54 miljoni rbl. väärtuses.

Sellest järgneb, et käesolewal aastal ei suudeta rahuldada kõiki nõudmisi. Ka käesolewal aastal ei saa kõik ostjad krediiti, sest kestpõllupank annab selleks laenu ainult 17.250 tuh. rubla suuruses, kuna aga masinate müük suureneb üle kahe korra. Seepärast seabki nõukoguwalitsus oma ette kaks ülesannet: alandada põllutöömasinate ja -riistade hindasid ja jaotada neid sarnaselt ära, et nad tooks kõige suuremat kasu kawakindlas põllutööstuse tõstmises.

Hindade alandamise küsimus praegu ei ole weel lõpuliku:t otsustatud. Tööstusorgaanid seletawad, et nad wõiwad ilma kahjuta müüa -põllutöömasinaid siis, kui sõjaeelsele hinnale panna 9 protsj. juure. Kui sinna juure lisada weel weo ja teised kulud, siis tõuseb põllutöömasinate müügihinnad wõrreldes sõjaeelsetega 30 protsj. wõrra. Selle wastu on põllumajanduse ja rahanduse kommissariaadid, kes nõuawad, et wabriku hind teeks wälja 98 protsj. sõjaeelsest hinnast j. o. oleks natuke odawamad kui enne sõda.

Küsimuse lõpulik otsustamine sünnib lähemate päewadel.

Masinate laialilaotamine sünnib põllumajanduse kommissariaadi juhtnööride järele. Igasse raiooni saadetakse teatud kindel arw põllutöömasinaid ja -riistu. Põllumajanduslikkude masinate ja riistade laialilaotamine sünnib ainult põllutöömasinate ja riistade ehituse sündikaadi, riikliku põllutöömasinate ladu ja põllumajanduslikku kooperatsiooni kaudu. Kontadel peab põllutöö masinate laialilaotamine olema põllumajanduslikkude kooperatiiwide käes.

Käesolewal aastal on põllumajanduslikud masinad ja riistad paremad kui warem — seda nõuawad kõik nendega kauplewad organisatsioonid.

Põllutöömasinate laialilaotamise kord jääb käesolewal aastal nähtawasti endiseks. Algkooperatiiwid saawad kas otsekohe tarwilikud masinad ja tööriistad oma liitudelt (kõrgemal seiswatelt kooperatiiwi organidelt) ehk jälle saawad kohalikkudelt põllumajanduslikkudelt krediitühisustelt raha masinate muretsemiseks.

Kergendatud tingimustel saawad põllutöömasinaid ja -riistu krediiti eestkätt kollektiiwid (kommunad, artellid, masinatarwitajate ühiused) ja pääle selle saawad juba edasipüüdwad kesk:emad ja keskta'upojad. Laenu taiumise tähteeg on 1 kuni 3 aasat, waadates selle järele, missugust masinat ostetakse. Ainult keeruliste masinate, mida kollektiiwselt tarwitatakse, ostmise juures pikendatakse järelmaksu tähtaega kuni 4 aastani. Protsente kawatsetakse wõtta lühikeseajaliste laenude päält — 8 protsj., pikaajaliste päält — 12 protsj.

On tarwis, et juba praegu esineks talupojad külanõukogudesse ja kohalikkudesse kooperatiiwidesse nõudmistega masinate saamiseks. Siis on lootus kukkuda saajate hulka ja kewadeks töö hoogsaks neid kätte saada.

Agronoom J. O.

Kihutussöötmiseks on munadest walmistatud sööt üks paremates. Wõetagu kaks tooresi kana muna, ühe weerand naela pakju suhkrusiirupi kohta. Munad lüüakse puhta kausi sees hästi segamini, nii et munawalget ja -kollast enam tunda ei ole ja tallatakse suhkrusiirupile juure ja antakse kohe parasjagu mesilastele kätte. Munasööti ei pea iialgi tagawaraks walmistama.

Ka rõõsast piimast walmistatud sööt on üks paremates kihutajatest kewadel. Wõetakse 1—2 osa suhkrut ja 3 osa piima, keedetakse niisama kui suhkrusiirup. Antakse pärast jahtumist parasjagu mesilastele kätte. Ka seda ei pea palju tagawaraks walmistama.

Ka suhkrupääst saetud ühe sentim. paksused rattakesed pannakse mesilaste söötmiseks mesilaste pesa kohta raamide pääle. Neid peab kord nädalas weega niisutama.

Ei wõi ka nimetamata jätta linnase mesket, mis oma odawuse poolest kõik teised söögid üle lööb. Seda walmistatakse järgmiselt: 10 toopi linnase jahu pääle wõetakse 25 toopi wett, mis 25° R. soe olgu, segatakse ja lastakse tükk aega seista; siis pannakse see kõik katla ja aetakse pisikese tule pääl sagedasti ümberliigutades keema. Siis kurnatakse wedelik wälja ja aetakse (puhas) selge meske weel kord katlas keema, pannakse suhkrut ja natuke soola juure, riisutakse waht ära, lastakse jahtuda ja antakse mesilastele kätte. Meskega söötes anname mesilastele magusat, jahu, wett, soola, mida kõike neile kewadel tarwis läheb. Linnased, millest mesket walmistad, olgu hoolega ja hästi kaswatatud, nii et nad walmistamisel kuidagi halwaks, ei sumbuma ega hallitama ei ole läinud.

Mesilasi söödetakse ka kuiwa jahuga, aga ainult lilletolmu puudusel kewadel. Selleks kõlbawad nisu, herne ja kaera peen jahu. Jahu wõib mesilasse kastiga ehk taldrikuga panna. Õige wilul ajal wõib jahu kärje toopidesse õõruda ja mesilastele tarusse pesa kõrwale panna.

Mesilasi kaugemale saatmiseks pannakse neile toiduks juure suhkrupudru. Ka emale pannakse seda ärasaatmisel ehk kinniolemisel toiduks ligi. — Selle walmistamiseks tambitakse ja õõrutakse suhkur õige peenikeseks tolmuks ja segatakse seda tolmu meele niipalju sekka, kuni paks tainas saab. (Ühe naela mee sekka tuleb 2½ naela suhkurt segada, on paras) Sarnase tainaga wõib ka mesilasi talwel sööta. Selleks pannakse tainale marle ümber, pistetakse peened pulgad läbi, litiutakse laiaks ja pannakse mesilaste pesa kohta raamide pääle. Ilma pulkadeta wajuks tainas tärgede wahelt läbi põranda pääle, kus ta wilul ajal mesilastele kätte saamataks jääks.

Mina olen kõige rohkem oma mesilasi suhkrusiirupiga ja meskega söötnud. Olen mitu korda, mitu peret ilma meeta, ainult suhkrusiirupiga söötes hästi ületalwe hoidnud ja kewadel pärast esimest puhastuse wäljalendu kuni meesaagini neid meskega söötes nälja eest hoidnud. Mina ei pane neid laitusi mitte tähele, mis mõned „targad" mesinikud meske kohta kirjutawad.

Kolmasteistkümnes kiri.

Mesilaste sugudest.

Iga laps kes, koolis on käinud, teab, et ühes peres on sugu poolest kolme liiki mesilasi:

1) Ema, 2) töömesilased ja 3) lesed wõi isased mesilased. Terwes peres on ainult üks ema ja tema ainsam amet on munemine. Töötegijate arw ühes peres on määramata, mida tugewam pere, seda rohkem töötegijaid ja nende amet on kõige tegemine, mis iialgi tarus teha tuleb, nii kui kärgede ehitus, wanade kärgede puhastamine, poegade söötmine kuni kinnikaanetamiseni, mee ja linnuleiwa — (lilletolmu) korjamine ja walmistamine, majapidamine ja oma waranduse hoidmine. Isaste mesilaste wõi leskede amet on endi toitmine töötegijate waewast ja päewal iluja ilmaga wälja lennata, et noori emasid — neitsid üles otsida ja nendega ennast paaritada. Kui noored emad on tiineks saanud, tapetakse sügise poolel juwel lesed kui ilma asjata söödikud ära ja kan-

mis talweks neile kätte jääwad, jätan tarusse, ka waheiaua wõtan söötmise ajaks wälja. Siis panen taru tühja ruumi molli ehk ka paraja kausiga neile sööki ette. Sügisesel söötmisel ei ole mitte wäga karta, et mesilased söögimoldi ära upuwad, kewadel ja suwel, nälja korral peab olema söögi pääl, kas aukline laud ehk pilpad pandud, et mesilased sisse ära ei upuks.

Kõige parem talwine toidus on mesilastel — mesi, kui mett omal ei ole, — ostetud wõkras mesi on kahtlane, sääl wõib mõnesuguseid tõbede idusid sees oll. Niisuguisel korral on parem ja julgem neile suhkrust walmistatud sööki anda. Mina ei ole iial seda näinud, et suhkruga sügisel söödetud pered olekski kewadel kõhutõbes olnud. 4 naela suhkrut 3 naela weega kokku keeta, s. o. 10 minutit keeta, waht päält ära riisuda ja söök ongi walmis, mida pääle jahtumist mesilastele anda. Talwel on kõige kergem kummuli klaasiga raamide päält neile sööta. Talwe söötmiseks kiidetakse ka hääks, kui suhkrupääst pooltolli paksused suhkru rattakesed wälja saetakse ja neid näljas olewale perele raamide pääle mesilaste pesa kohale pannakse. Kõwast suhkrust rattakest peab kord nädalas weega niisutama. Mina hakkasin kord talwel jaanuarikuul üht nõrka peret kummuli klaasiga raamide päält suhkrusiirupiga toitma kuni kewadeni, pere tuli ilusasti kewadel talwest wälja. Kui palju ühel mesilase perel talwiseks ajaks toidust tarwis läheb? 20 naela toitutagawaraga tulewad nad ilusasti talwe läbi. See ei ulata mitte küll uue mee saagini, iseäranis neis kohtades, kus kewadel maikuul mesilastel midagi saada wäljast ei ole, sääl peab kewadel neile weel liia andma. Kewadel on söötmine palju odawam. Kewadel wõib ühe toobi wee pääle ainult 2 naela suhkrut sulatada. Wõib ka häda korral meskega läbi ajada, mis kõige odawam on, mida sügisel üldse anda ei wõi.—

Kaksteistkümnes kiri.

Millega wõib mesilasi sööta?

Kõige loomulikum toidus on mesilastel mesi. Kui aga mett ei ole, siis peab muude asetoitudega läbi ajama. Kristalliseerinud meega sööta, peab mesi enne klaasuritud katlasse panema; kui talwist toidust walmistada, siis wõib wiienda jao wett juure lisada, kui kihutussöötmiseks, siis pooleks weega, ehk kaks osa wett ja üks osa mett — üles sulatama, kuni keemiseni, waht päält öra riisuda.

Ikka ja alati wõib mesilasi julgesti suhkrust walmistatud söökidega sööta. Peenikene suhkur on mesilaste söötmiseks parem kui kõwa pääsuhkur, sest pääsuhkur on ainetega segatud ja wärwitud, mis mesilastele kahjulised on. Kõige enam on mesilaste söötmiseks suhkrust walmistatud siirup pruugitaw. Selle walmistamine ongi kõige lihtsam: hädasöögiks 4 osa suhkrut, 3 osa wett, kihutussöögiks 2 osa suhkrut, 3 osa wett. Pannakse katla ja aetakse ümberliigutades keema. Waht riisutakse ära. Kihutuse söögile lisatagu natuke soola juure.

Suhkrust walmistatakse weel jääkompwekki. Wõetakse wiis osa suhkrut ja üks osa wett ja aetakse pisitese tule pääl ümberliigutades keema. Kästakse natukene tsitronihapet maitseaineks juure panna. Keetma peab niikaua, kui see enam lusika otsast ei tilgu, waid wenima hakkab; siis pannakse üks taru pesaraam lapiti laua pääle, märjaks tehtud walge paber sinna sisse ja walatakse kõik see keedis raami sisse, lastakse anguda ja antakse mesilastele kätte. Kui tahad kompwekiga raamide päält sööta, selleks lastakse kompwekid laia taldriku pääl pooletolli paksuselt anguda ja pannakse mesilastele kättesaamiseks pesa kohta raamide pääle. Niisugust kompweki kiidetakse iseäranis talwel söötmiseks wäga hääks.

Siis on kewadiseks söötmiseks kiidetud jahukompwek. Selle walmistamiseks wõetakse üks osa wett ja 4 osa suhkrut ja pool osa jahu. Niisama keeta, kui jääkompwek. Kui suhkur ära sulanud, siis lastakse jahu sisse, hoolega liigutades, et jahu tompu ei jää. Jahukompwek on ainult kewadiseks söötmiseks wäga soowitaw, iseäranis siis, kui wäljast lilletolmu mesilastel saada ei ole.

Sissetulekumaks külas.

Kes maksab külas sissetulekumaksu ja kes on sellest wabastatud.

29. nowembril kinnitas rahanduse rahwakommissariaat ja kuulutas wälja 16. detsembril „Westnik Finansow'is“ uue instruktsiooni 29. oktoobri seaduse muutmises sissetulekumaksu kohta. Selles uues instruktsioonis on rida punkte, milledel suur tähtsus sissetulekumaksu maksjatele ja neile kodanikkudele, kes sellest wabastatud küla kohas.

29. oktoobri seaduses öeldakse (§ 2) et

„Maksu alla ei käi isikud, kes saawad sissetulekuid põllumajanduse korwaltööst, mis käiwad ühise põllumajanduse maksu alla“.

Edasi näidatakse (§ 2, märkus 2), et see määrus

„käib ka nende talupoegade kohta, kes põllutöö korwal tegutsewad ka põllumajanduse korwaltööga, kui see ei ole kauplemine, ja mis on toetuseks nende majapidamises“.

Rahanduskommissariaadi seadus seletab seda lähemalt:

Märkus 2, § 5 instruktsioonist, mis käib seaduse § 2 kergenduste kohta,

„see määrus käib ka nende külas elawate ja põllumajanduse maksu makswate isikute kohta, kes põllutöö korwal töötawad weel külas käsitöö alal, ei maksa töostuse maksu ega ole neis patente oma isikliku ettewõtte pääle, kui see töö on neile kõrwaliseks tegewuseks põllutöös, mis käib ühise põllumajanduse maksu alla“.

Instruktsiooni § 78 lausub aga:

„Sissetulekumaksu alla ei käi külas elawad käsitöölised ja kodutöölised, kes on wabastatud töostusmaksust ja ei ole neil patenti, kui nende töostus on abitööks põllumajandusele, mis käib ühise põllumajanduse maksu alla“.

Need kaks seletust on olulisel õieti üks, mis annab selles küsimuses täie selguse.

Selle instruktsiooni määruse alla käiwad esimeses järjekorras käsi- ja kodutöölised, kes elawad külas ja teewad põllutööd, kes isiklikult ehk perekonna liigete abil ehk ühe wõi kahe õpilasega teewad mõnda tööd põllutööst wabal ajal, ilma oma põllumajandusest eemale jäädes, s. o. oma elukohast lahkumata, mehaanilist mootori tarwitamata, ilma asutust pidamata, mis nõuab erilist warustust ja ilma palgatööliste tarwitamata käsitöös ehk põllumajanduses.

Siis käiwad selle kergenduse alla weel talupojad, kes wäljaspool linna isiklikult ehk perekonnaliikmete wõi kahe õpilase abil teewad käsitööd, millel on ainult kõrwaltähtsus põllutööle, kuigi neil selleks on erilised töötoad, (kudumise töökojad ja sepikojad).

Mis puutub kodukäsitöölistesse, kelledel töö ei ole ainult kõrwaltööks põllumajandusele, waid on põhi- ja suuremaks sissetuleku hallikaks, siis maksawad nee sissetulekumaksu, kuigi nad maksawad põllumajanduse maksu. Siia hulka käiwad kodu- ja käsitöölised, kes ei tööta ülemalnimetatud tingimistel.

Samuti käiwad sissetulekumaksu alla ilma erandita tööstusettewõtete omanikud (telliskiwiwabrikute, weskite, wõi tehaste j. t.) ja need kodukäsitöölised, kes oma töö saadusi müüwad wäljaspool kodu ehk töökoda, wäljawedades ehk turule. Nende poolt maksetaw põllumajanduse maks ei wabasta neid sissetulekumaksust. Maksta tuleb neil isegi siis, kui nende sissetulek ka õige wäike on.

Seaduse 2 ja 6 §§ järele on wabastatud sissetulekumaksust pääle kodukäsitööliste weel kodanikud, kes isiklikult töötawad mitmesugustes wäiketööstuse ettewõtetes, nagu weoasjanduses selle tingimi-

sega, kui nemad põllumajanduse maksu maksawad.

Et kõrwaldada mõnesugused arusaamatused, mis wana seadus tekitas, seletab uus instruktsioon (§ 5, märkus 3):

„Isikud, kes elawad linnas, ja saawad sissetulekuid põllumajanduse töösstusest, mida toimetawad maa pääl, mis kuuluwad linna piiridesse ja kubermangu täidesaatwa komitee (ehk selle wastawate orgaanide) poolt tunnistatud mitte ühise põllumajanduse maksu alla, maksawad sissetulekumaksu üldistel alustel."

Õige tähtis külale on ka järgmine instruktsiooni punkt (§ 78, märkus 6):

„Töö, walmistuse ja wastutawa töö artellide liikmed, kui nemad pääle tööpalga saawad faktiliselt osa artelli tuludest: artelli alustel töötawate weskite talupojad-omanikud, mida peetakse töösstuslikul sihil, kui ka kodanikud, kes töötawad isiklikult kaubanduse ja töösstuse ettewõtetes, mis on nende sugulaste omad ja ei saa kindlat tööpalka, maksaw d maksu grupe 6, kategooria B järele",

s. o. maksawad maksu 8 rbl. 40 kop. suurselt külalt kohas (4. wöö).

Instruktsioon (§ 80) räägib weel, et isikud, keda wabastatakse sissetulekumaksust, kui töölised ja teenijad, maksawad maksu kui majaperemehed

„linnas kui ka wäljaspool linna sel juhusel, kui nende majad ekspluateeritakse üksikute korterite wäljaüürimise teel eraisikutele ehk kauplus-asutustele.

Üksikuteks korteriteks loetakse sarnaseid korterisi, mil ei ole sisemist ühendust teiste korteritega ehk neil on erilised oma ette köögid".

Siin ei räägita midagi korterimaksust. Tähendab, iga linna ehk küla majaomanik, kes üürib wälja ruumid elamiseks ehk kauplusele, maksab maksu waatamata sellest, kui suur on tema poolt saadud korteri üür.

Tarwis on neid uusi määrusi tähele panna, kui tahetakse ära hoida ekslarwamistest, mida wõib tekitada uue seaduse ellurwiimine.

Ainus põllumajanduslik maks.

Kaebtustest ainsa põllumajanduslikn maksu suhtes.

W. S. F. R. W. rahwa rahanduse kommissariaadi maksude walitsuse ringkiri kõigile autonoomsete wabariikide rahanduskommissaridele, rahanduskommissari woliniklidele, W. S. F. R W. kubermangude ja oblastite rahandusosakondade juhatajatele.

31. detsembr. 1924. Nr. 44225312/101. Ärakiri kub. prokurööridele.

Otsustades rahandusorgaanide aruannete, juhtajamiste talupoegade asjalahendajatega ja „Bednota" ja „Krestjänskaja Gaseta" toimetustesse saadetud kirjade järele, paistab, et kaebtuste suhtes ei ole kohtade pääl kõik mitte korras.

Tuleb märkida juhtumisi, kui kaebtus, mis sisse antud septembris—oktoobris, saab lahendamise kuu pooleteise-paari pärast ja mõningatel üksikutel juhtumistel kaowad täiesti ära, kui ka seda, et maksjate täiesti seaduslikke kaebtusi ei wõta walla täidesaatwad komiteed edaspidiseks asjaajamiseks.

Kaebtuste järelwaatamine kreisi maksude-

Kirjad Metsapere Peetrile mesilaste kaswatusest.

Mesinik **J. Ratas.** 3

Kümnes kiri.

Mesilaste kihutussöötmisest.

Mesilasi söödetakse 1) seepärast, et neid rohkem tegewusele kihutada — kihutussöötmine, 2) toidu puuduse korral — hädasöötmine. Esiteks räägin kihutussöötmisest. Kihutada wõib mesilasi, kui neile põranda pääle selletarwis tehtud mollitsega sööki antakse, ehk ka ülewalt raamide päält söödetakse. Alt põranda päält söötmine kihutab rohkem ja on sellepärast ka täbaram ja kardetawam. Anna õhtul põranda pääle molliga neile sööki, kui siis teisel päewal wilu ilm tuleb, lendawad mesilased külma pääle waatamata wälja, sest nende arwates on maailm mett täis, muud kui wälja seda ära tooma. Parem ja kindlam on raamide päält söötmine, see ei kihuta mitte mesilasi nii kangesti wälja lendama. Wõta theeklaas täida see selleks walmistatud söögiga ja pane klaasi suu õreda riidega kinni, pane siis käsi klaasi suu pääle ja keera ruttu klaas kummuli. Kui klaasi loodis kummuli hoiad, siis ei joolse säält tilkagi wälja. Nõndawiisi kummuli tuleb klaas mesilaste pesa kohta raamide pääle panna, kust mesilased läbi riide klaasist kõik wedeliku ära imewad ja kannawad. Raamide päält söötmise tarwis tehtalse toru padja kui ka wahariide sisse, mis raamide pääl on — auk, kuhu söödaklaasi suu parajasti sisse mahub. On mesilased toidu kandmisega ja söötmisega ametis, siis ei seisa ka ema mitte, ta teeb ka oma tööd — tema muneb. Minule näitab kihutussöötmine kummuli klaasiga raamide päält kõige kergem talitada olewat. Sööki tuleb ikka õhtu mesilastele kätte anda — õiseks, iialgi mitte päewaks. Alt põranda päält söötes peab tingimata hommikul ülejäänud söök ära wõtma, sest päewal wõiks see wargatele awatlemiseks saada. Raamide pääle wõib söögi etteandmise riist ka päewal jääda, siis kui see päält hästi kinnikatetud on. Hoitagu ka sööki tarule ligidale maha pillamast, kui seda kuidagi juhtub, siis tuleb seda kõige hoolega ära kaotada, mullaga ehk liiwaga tuleb seda kohta kinni katta, muidu wõiks see wõõraid mesilasi wargile awateleda.— Kui mesilasi söötmisega kihutad, siis waata hoolega ka seda, et sa neid nälga ei kihuta. Mida rohkem sa kihutad, seda tulisem on ema munema, seda rohkem kulutawad mesilased oma toidutagawara ära. Neis kohtades, kus wara kewadel meesaaki saadakse, sääl ei maksa söötmisega kihutada. Niisugustes kohtades, kus kewadel meesaaki sugugi ei saada, ei saada kuidagi mesilaste peresid ilma kihutussöötmiseta pää meesaagi ajaks täis tugewusele.

Iga mesinik pidegu meeles: tugewad pered üksi annawad kasu, nõrkadest ei saa muud kui kahju. Üksainus tugew pere on enam wäärt, kui kümme nõrka.

Kanna hoolt, et su pered rukki õitse algusel kõik oleksid täies tugewuses, et wõiwad peret heita ja ka mett korjata. Tugew pere ei karda waenlasi, jõuab ka mõnesugustele haigustele wastu panna. Nõrgad pered on haiguste soetajad lawad.

Üksteistkümnes kiri.

Hädasöötmisest.

Hädasöötmist wõib tulla iga aasta ajal ette, ka talwel. Kui mesilastel toit otsas, on neil näljasurm tõesti käes, kui mesinik söötmisega neile appi ei tule. — Kui sügisel näed, et mõnel perel on wähe toidust, siis on kohe parem sügisel neile talwe jagu toidust kätte anda, sest talwine söötmine on tülikas ja waewane ning nõuab suurt hoolt ja osawust.

Sügisel tarwis talwe toidus neile korraga kätte sööta, — seda teen mina nõnda. Panen augustikuul selle pere, mida söötma pean — paraja ruumi pääle, kõik ülearu kärjed wõtan wälja, ainult need kärjed,

kinnituse walitsuses, eriti weel kohaliku kinnituse agendi ees. See wolinik peab selle järele wõimalma, et liht talupoja-kinnitaja huwid kaitstud oleks: et tema warandust õieti hinnatakse, et õnnetuse korral summa õigel ajal wälja makstakse jne. Pääle selle peab wolinik walwama ahjude ja korstnate korrasoleku järele, et pääle tulekahju majad ehitatakse ülestähendatud kohta. Tema peab talupoega üles wirgutama selleks, et need hoiakšid korras tulekahju wastu wõitlemise abinõud, mis külas olemas, aitaks kaasa uute tulekaitse riistade ostmisele jne.

Et kohtade pääl asuwad kinnituse asja wolinikud saaksid omawahel nõu pidada oma edude ja puuduste üle, kawatsetakse kokku kutsuda walla nõupidamised. Neudel koosolekutel peab kinnituse agent seletust ja aru andma kõigis küsimustes, mis wolinikkusid huwitab.

Wäljaminekud, mis sellest uuest organisatsioonist tekkiwad, wõtab riiklik kinnituse walitsus oma kanda. Kuid rahalise makse asemel kawatseb riiklik kinnituse walitsus teisel teel taiuda: igal wolinikul kinnitatakse tema ametikohuste täitmise ajal hinnata tema ehitused, kodune liikuw waranduš, põllud ja ka tema ise surma juhusel.

Teine elanikkude asjasse tõmbamise abinõu on — agendi juure luua kinnituse asja nõukogu. Sinna nõukogusse kuuluwad walla täidesaatwa komitee, wastastiku abiandmise komitee esitajad, küla wolinik, tulekaitse ühisuse esimees, agronoom ja weterinaar (kui nemad sääl elawad) — neil on teatud kergendused kinnitusmaksude asjus ja nemad waatawad tulekahju wastu wõitlemise abinõude järele; nemad arutawad oma arwamisi kinnituse asjus ja kuulawad agendi aruandeid.

Et talupoegade osawõtt kinnituse asjast peab minema alt ülesse, siis kawatsetakse kokku kutsuda ka kubermangu kinnituse nõupidamised iga kubermangu kinnituse kontori juures. See nõupidamine arutab ka kinnituse küsimusi, kuid kubermangu ulatuses. Lõpuks otsustatakse wabariigi keskkohtades rahanduse rahwakommissariaatide juures olewatele keskнõupidamistele saata üks liige talupoegade wastastikuse abiandmise ühisuste keskkomiteest.

Sarnasel korraldusel peab kinnituse asi talupoegadele lähemale saama. W. T.

---

31. jaanuaril on wiimane tähtaeg kinnitusmaksude maksmiseks ilma juuremaksuta.

Tasuge oma kinnitusmaksud.

Laenuandmist talupoegadele lihtsustatakse.

Laen talupoegadele peab olema mitte ainult odaw, waid ka lihtne oma kätteiaamise poolest. Igasugune ülearune paberimäärimine tuleb kõrwaldada ja wormitäitmine wõimalikult lihtsaks tehtama. Sarnane oli ülemaalise kongressi otsus põllumajanduse laenu asjus.

Kõigepäält otsustas kongress laenuandmist talupojale lähendada. Selleks on tarwis suurendada põllumajanduslikkude laenuühisuste wõrku, nii et ühe laenuühisuse pääle tuleks umbes tuhat talupidamist.

Edasi wõttis kongress rea määrusi wastu, mis kergendawad laenusaamist laenuühisustest keskтalupojal ja kehwikul. Neil ei ole sagedasti mingisugust warandust, mis kindlustaks laenu. Ka sarnasel juhusel ei ole laenuühisusel õigus kehwikule laenu andmata jätta. Ühisus peab siis hoolikalt uurima tema tarbet, õppima tundma tema isiklikku

nädala esimesest päewast alates järgmiselt joodetud:

		märsket piima	koorit. piima	naela kaera j.
1	päew	10 p. p.	2 p. p.	1/3 k. j.
2	„	8 „	4 „	2/3 „
3	„	6 „	6 „	1 „
4	„	4 „	8 „	1 1/3 „
5	„	2 „	10 „	1 2/3 „
6	„	0 „	12 „	2 „
7	„	0 „	14 „	2 „

Üleüldse ei maksa kooritud piima lehmwasikatele üle 12 p., aga härgwasikatele üle 14 p. piima neljandal nädalal anda. Niisugune ülewal ettetoodud joogi normid wõiwad jääda kuni 8-ma nädalani. Kooritud piimajoogist jahu joogile ülemine on järgmine:

1	päew	8 näd.	14 p. k. p.	2 n. k. j.	
2	„	12 p. k. p.	2 p. wett	2 1/6 j.	
3	„	10 „	4 „	2 2/6 „	
4	„	8 „	6 „	2 3/6 „	
5	„	6 „	8 „	2 4/6 „	
6	„	4 „	10 „	2 5/6 „	
7	„	2 „	12 „	3 „	
8	„	0 „	14 „	3 „	

Wesi segatakse piimaga ja kaerajahuga.

Kui majapidamises ei ole tarwilikul arwul kooritud piima, siis wõib pääle 4—5 nädalat kooritud piima asemel kaera jahu jooki umbes 3—4 n. õlikookide lisaga päewas tarwitada. Nelja kuu algusest pääle wõib juba joogilt ainult kuiwale toidule üle minna, kaerajahu on tarwis anda leotatud õlehekslitega, aga ei mitte joota jahu kõrdiga edasi nagu see meil taludes hariliselt moodis on. Kuiwa jõõgiga kaswatatud wasikad on terwemad ja kõwema kondiga kui joogiga üleskaswatatud wasikad Mis puutub aga weesse ja heintesse, siis on tarwis anda seda määramata arwul. Ja nii on tarwis jatkata wasikate toitmist kuni aasta wanaduseni. Kui wasikad on juba üle aasta wanad, siis on tarwis õlikookide and seisma jätta ja anda ainult pääle heinte 2 naela kaera jahu weega. Ainult niisugusel kombel kaswatatud loomadest, nagu ülewal juhatatud, wõime meie ainult häid ja täiesti terweid loomi oodata. Seepärast on iga loomapidaja kohus, kes soowib enesel hääd ja nägusat karja soetada, terasest kõiki näpunäiteid karjakaswatamise juures tähele panna.

Piimakarja eest hoolitsemine talwel.

Terwise alleshoidmiseks ja produktiiwsuse tõstmiseks nõuab piimakari, nagu kõik loomad, wastawat toitu, soojust, walgust, puhast õhku ja kehalisi liigutusi.

Kui puudub puhas õhk, soojus ja walgus, siis tuleb ka kõige parema toitmise juures karja hulgas tihti-pääle haigeksjäämisi ette, ka neude tingimuste puudus mõjub tuntawalt piimaannu pääle, mis muidugi piimakarja pidamist sisetulekute juhtes halwab. Ainult terwed loomad tasuwad kõige paremini toidu ära ja wõimaldawad terwet järeltulewat sugu. Seepärast peab iga põllumees kõik temast olenewad abinõud tarwitamisele wõtma, et piimakari saaks peetud tingimustes, mis wastawad täielisel piimakarja terwislikkudele elunõutele.

Suwel, kui kari karjamaal wabalt liigub, pole tarwis muretseda õhu, walguse, soojuse ja kehaliste liigutuste eest. Teine asi on talwel, kus loom laudas wiibib ja neude tarwilikkude tingimuste pääle juuremalt jaolt rõhku ei panda. Meie laudad on talwel pimedad, mustad, kitsad ühe sõnaga mittewastawad piimakarja pidamise nõuetele.

Suurem osa aastast, Siise- ja Põhja-Wenemaal, saadawad loomad laudas mööda, ja just seda arwesse wõttes, peaks põllumees eriti tähelpanu pöörama lauda wastawa sisseseadmise pääle.

Igasugune lohakus ja hoolimatus laudas toob enesega kaasa suured kahjud eriti meil, kus piimakarja pidamine tähtsam haru talupoja majanduses, kus iga aruasaaja

põllumehed sääl, kus niisugused ühisused olemas on, näit. Daanimaal, karjapidamises wäga palju edasi jõutud. Meie asunikud tahawad harilikult ikka koigis asjus wäga odawalt läbi saada, sellest siis ka tuletki, et ettewõte tihti kiratsema jääb, sest odawa palgaga asjatundjat juhatajat ei saa. Nõuda ka siin. Koige suuremats takistuseks kontroll-ühisuse tegewuses on kontroll-assistendi asjatundmatus. Seepärast ei tohi meie põllumehed kontroll-ühisuste asutamise juures pääröhku mitte assistendi odawuse, waid osawuse pääle panna. Assistent võidab talusid mõõda ümber, annab juhatust loomade toitmises, kaswatamises, arstimises, waatab loomade puhtuse ja terwise järele, paneb iga kuu korralikud proowilüpsid toime ja peab raamatuid, et näha saada, kas toob karjapidamine kasu wõi kahju. Ta peab ka suguraamatut, ilma milleta häädе suguloomade kaswatamine wõimata on, annab nõu, kuidas saadusid koige kasulikumalt ära saab müüa jne.

Sellest näeme siis, kui kasulikud on kontroll-ühisused karjapidamises ja piimatalituses ja ma panen asunikkudele põllup da atele südame pääle, et kui nad tahawad karjapidamist õitsewale järjele tõsta, siis hakaku nad kontroll-ühisuse asutamise mõt eft agarasti kimi ja wiigu see ülesanne tegelikult läbi. Siis näete, et teie karjapidamine teile rohkem kasu hakkab tooma kui seniajani.

J. Kukk.

Põllumajanduslik kroonika.

Miljon puuda seemnetagawara.

21. detsembril 1922 a. anti rahwakommissaride nõukogu ja kesktäidesaatwa komitee poolt dekreet kohtade pääl seemnetagawarade loomiseks. Praegusel ajal on seemnetagawarade üldine summa üks miljon puuda.

Nende tagawarade suurendamiseks paneb põllumajanduse rahwakommissariaat ette sellele töö.e tõmmata ka talupoegade wastastiku abian.mise komiteesid ja põllumajanduse kooperatiiwisid. Selleks antakse wälja rida seadusandlikke eelnõusid.

Surm wiljahäwitajatele.

Praegusel ajal on kõwendatud tööd wõitluse eeltööks wiljahäwitajatega 1925 a. Põllumajanduse rahwakommissariaat tegi lepingu „Himugoliga“, et see annaks 15. aprilliks 8200 puuda wedelat kloori. Wäljamaalt tuli 34 tuhat puuda wääwlisiinikku ja üle 3 tuhande puuda formaliini. Praegusel ajal saadab põllumajanduse rahwakommissariaat need kihwtid laiali, pääasjalikult Ukrainasse ja lõuna-idasse.

Abinõud wõitluseks wiljahäwitajatega aedades ja wiinamarja istandustes muretseb pääasjalikult põllumajanduse kooperatiiw-ühendus. Sisemaalt ja Inglismaalt ostet.i üle 20 tuhande puuda silmakiwi. Itaaliast osteti üle 40 tuhande puuda w.äwlit, Saksamaalt 5 tuhat puuda arsenikat.

Päale selle sai põllumajanduse kooperatiiwide ühendus Saksamaalt 1500 wääwlipuhumise aparaati ja umbes 500 suurt pritsi. Ostmised kestawad edasi.

Kuidas kaupleb kooperatsioon põllutöö inwentaariga.

Põllumajanduslikkude kooperatiiwide keskliit ostab praegu suurel mõõdul kewadeks ja suweks kokku põllutöömasinaid ja -riistu. Ostetakse 120.000 sahka, 6000 külwimasinat, 17.000 niidumasinat, 750 traktori, 25.000 aket, kultiwaatori jne.

Keskliidu suurmüügi hinnad on samad, mis läinud aasta aprillis maksmad olid. Nendele lisatakse 10 protsenti juure. Masinaid antakse kergeadatud tingimustel krediiti. Kõige pikem laenu tähtaeg on 3 aastat.

Wastutaw toimetaja: W. Kirik.
Wäljaandja: Eesti Kirjastuse Ühisus.

Типография Коминтерн, Екатерингфский пр. 87. — Ленинградский Гублит № 364.

Põllumees

„Edasi“ põllumajanduslik lisa.
— Ilmub kaks korda kuus. —
Teine aastakäik.

Nr. 2 (10) Laupäewal 17. jaanuaril 1925

Wasikate kaswatamine.

Agronoom M. Käsebier.

Üheks karjakaswatuse tähtsamaks haruks wõib julgesti wasikate kaswatamist luge a, sest ilma korralise wasikate kaswatamiseta ei wõi olla ka korralist karjakaswatamist. Seepärast, kui meie soowime, et meil tulewikus saaks hää piimaandja kari olema, siis peame ka juba aegjasti selle eest hoolt kandma.

Wasikate kaswatamise juures on juba aegjasti tarwis silmas pidada, mis otstarbeks üks kui teine wasikas on määratud, see on, kas piima-, liha- ehk tööloomaks, sest iga ülewalpool nimetatud kasuloom tarwitab üleliigset toitu, mis tal teha ülewalpidamisest üle jääb, isemoodi. Näituseks, piimaloom muudab üleliigse toidu piimaks, lihaloom lihaks jne.

Kõige paremini tarwitab loom toitained ära, kui teda juba maast-madalast saadik ettemääratud otstarbeks toidetakse. Seepärast teeb õigesti see loomapidaja, kes juba algusest saadik kasulooma määratud otstarbel söödab. Ja et noored loomad iseäranis hõlpsasti igasuguste muudatuste alla alluwad, siis on ka juba igal loomapidajal kohe tarwis igat looma ettemääratud otstarbe kohaselt jõota.

Lehma poegimisel on tingimata inimese juuresolek tarwilik, et tarwilisel korral abi anda. Pääle wasika sünnitamise tõuseb lehm kohe üles ja pöörab eneje wasika pole ning seega katkeb ka kohe nabawars. Soowitaw oleks aga, et inimene nabawarre terawa noaga umbes 2—2½ wersi.li pikuselt lehma kõhu juurest kaki lõikaks. Pääle seda on kohe tarwis nabawars karboliwega puhtaks pesta ja kui karboliwett igakord käepärast pole, siis wõib ka selleks puhast keedetud wett tarwitada, muidugi on tarwis keedetud wett külmalt tarwitada. Pääle sünnitamist lakub harilikult lehm wasika ise puhtaks, aga wahel juhtub ka, et lehm mõnedel juhtumistel seda ei tee, iseäranis ju tub seda tihti noorte lehmadega, siis on wasikas hoolikalt nartsudega tarwis kuiwaks pühkida, sest muidu wõib wasikas talwel ära külmetada ja -haigeks jääda. Iseäranis on õrn külma wastu noor wasikas, sest noor organismus ei kannata sugugi kulma. Soojas laudas pole wasika eraldamine ise ruumi sugugi tarwilik, waid wasikas tarwis ainult puuri panna ja kui wõimalik, siis ukstest ja akendest kaugemale, sest wasikas kardab kangesti läbitõmbawat tuult. Kui aga laut jälle nii külm on, et isegi sõnnik ära külmetab, siis on wasikas tingimata tarwis eraldi soja ruumi üle wiia, kui aga seda jälle wõimalik pole teha, siis on tarwis wasikas soojasse riidesse nõeluda, nii et jalad ja pää ainult wäljas on. Muidugi mõista, ei pea see riie wasika wabaid liigutusi takistama.

Suguloomaks peab muidugi saama jäetud hääst ja täiesti terwest piimalehmast wasikas. Muidugi peab ka sim härja pääle suurt rõhku panema, sest lehm kui ka härg annawad üldmoodi omad häid ja halwad omadused tulewale soole edasi. Ja pääle selle, kui on muidugi wõimalus, on soowitaw, et suguloomaks saaks sügisene wasikas jäetud, sest sügisene wasikas on alati wastupidawam kui kewadine. Iseäranis on kasuloomade waliku juures tähelpanekut tarwis nende seisukorra pääle pöörata, see on, wa-